EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 290, Haziran 2013

Düzen cephesi ve rejim krizi

4 Haziran 2011 (12 Haziran 2011 seçimleri öncesi)

H. Fırat

*Burada sunduğumuz rejim krizi konulu konferans, 2013 sonbaharında toplanmış **TKİP IV. Kongresi**'ne sunulmuş çalışma materyalinin bir parçasıdır. Okur aynı konulu konferansların farklı tarihlerde verilmiş diğer iki bölümüne **tkip.org** sitesinden ulaşabilir...*

AKP iktidarıyla birlikte son 9 yılın Türkiye'sinde rejimin genel görünümü, iç dengeleri ve politika tercihlerinde önemli değişiklikler oldu. Partimizin olup bitenlerin genel çizgilerini, anlamını, etki ve sonuçlarını ortaya koyan önemli değerlendirmeleri var. *Ekim*'in *"Referandum sonrası düzen siyaseti"* başlıklı başyazısı bunlardan biridir ve o tarih üzerinden durumun iyi bir özetidir. *(**Ekim**, Sayı: 268, Ekim 2010)*

Siyaset sahnesinde olup bitenleri kısa aralıklarla döne döne değerlendirmek gerçekte bir ihtiyaç değildir. Sonuçta yaşanan sürecin belli çizgileri belirginleşmiş ve siz de bunları saptamış ve değerlendirmişseniz, bu yeterlidir. Zira bunlar, ani dramatik gelişmeler olmadıkça, öyle kısa zaman aralıkları ile değişmez. Kaldı ki bizi ince ayrıntılar, gündelik gelişmeler değil, olup bitenin genel mantığı ve temel çizgileri ilgilendiriyor. Biz bunu belli dönemsel değerlendirmeler olarak ortaya koymuşsak eğer, ikide bir düzen siyasetini tahlil etmek, gündelik gelişmelere yorum yetiştirmek zorunda değiliz.

Yeni koşullar ve yeni ihtiyaçlar

Rejim krizi nasıl doğdu, ne ifade ediyor, nasıl seyretti ve bugün gelinen yerde durum nedir, konuya ilişkin değerlendirmelerimizde bu sorulara yanıtın esasları var. Sovyetler Birliği'nin yıkılışıyla birlikte ortaya çıkan yeni güç dengeleri, Amerikan emperyalizminin bu yeni durumu kendisi için avantaja dönüştürme hesapları ve buna yönelik girişimleriyle sıkı sıkıya bağlantılıdır Türkiye'de olup bitenler... ABD emperyalizminin dünyanın tek süper gücü konumunu sağlamlaştırmak ve görünür bir gelecek için emperyalist bir rakibin ortaya çıkışına fırsat vermemek stratejisi, bu çerçevede gündeme getirdiği politikalar, bu politikalar kapsamında Ortadoğu'da ve İç Asya'daki girişimleri ve bütün bunlar içerisinde Türk burjuvazisinin yeri ve rolü... Türkiye'de olup bitenleri yerli yerine oturtarak anlamlandırabileceğimiz genel çerçeve budur. Yaşanan değişimlerin asıl dinamiği bu demek istiyorum. Türkiye'nin

kurulu düzeni hiç de öyle salt kendi iç ihtiyaçlarının itmesiyle bir değişim yaşamış değil. Tabii ki burjuva gericiliğinin çatışan kanatları Türkiye toplumunun bünyesinde yer alıyor. Ama sahne, gerçekte bunları da içerebilecek biçimde, göründüğünden çok daha geniş. Türkiye'nin kendi iç dinamiklerini harekete geçiren, burjuva gericiliğinin iç dengelerini bozan ve yeni bir düzeyde kurulmaya zorlayan, uluslararası düzeyde seyreden etkenlerdir..

Kuşkusuz her ülkenin, dolayısıyla Türkiye'nin de kendi iç dinamikleri var. Türkiye'de burjuvazinin farklı kanatları ve dolayısıyla burjuva gericiliğinin farklı iç eğilimleri var. Ama bunların iç ilişkilerinin seyrinde, aralarındaki dengelerin nasıl ve ne yönde değişeceğinde, emperyalizmin ortaya koyduğu tercihlerin büyük, hatta belirleyici bir önemi var. Tersinden de, Türk burjuvazisinin kendi çıkar ve tercihlerini emperyalizmin çıkar ve tercihlerine uydurma eğiliminin sonuçları var. Bunun ne anlama geldiğinin dikkate değer bir açıklaması, *"Devletin Kürt Açılımı"*na ilişkin parti değerlendirmesinde görülebilir. *(**Ekim**, Sayı: 259, Ekim 2009).*

Ortadoğu ve İç Asya, enerji kaynaklarının yoğunlaştığı alanlardır. Bunlar, başka bakımlardan da büyük stratejik önemi olan bölgelerdir. Avrasya üzerine mücadele, gerçekte dünya egemenliği mücadelesidir. Burada petrol, doğal gaz ve bunların iletim yolları var. Türk burjuvazisi bu kavgada ikirciksiz bir biçimde Amerikan emperyalizmiyle iş ve çıkar birliği içerisindedir. Bu konuda tercihi çok nettir. Milli Güvenlik Siyaset Belgesi ne zaman güncellense, öteki bir dizi konu değişse bile bu konu, ABD'ye sadakat politikası değişmiyor. ABD işbirlikçiliği, NATO bekçiliği, buradan gelen tarihsel misyon değişmiyor. İster Demirelci, ister Özalcı, isterse de AKP'li bir hükümet olsun, bu hep böyledir. Dikkat ediniz, AKP döneminde çok şey değişti, ama ABD emperyalizmine uşaklık ve NATO'nun vurucu gücü olma politikası değişmedi. Değişmek bir yana daha da pekişti. Bakınız, bugünün işbirlikçi iktidarı, NATO emrinde ve hizmetinde, Libya'ya karşı savaş yürütüyor halen. Çıkarlarını Amerikan emperyalizmiyle uyumlaştırmak, Türk burjuvazisinin kolektif tercihidir. Bundan dolayı da burjuva gericiliğinin tüm kanatları, öteki bir dizi konuda kendi içlerinde sorun yaşasalar bile, bu konuda işin özünde aynı tutumlara sahiptirler.

Engele dönüşenler ve uyum sağlayanlar

Amerikan emperyalizmi Ortadoğu'da yeni bir hamle yapmak, denetim dışı enerji kaynaklarına el koymak istiyor. Irak'ta bu somut olarak gerçekleşti. Libya üzerinden halen gerçekleşmekte. İran üzerinden buna yönelik hesaplar var. Öte yandan ABD, Ortadoğu'daki kendi işbirlikçisi cepheyi genişletmek ve güçlendirmek istiyor. Bu çerçevede, Rusya'yı güneyden kuşatmak üzere, Ermenistan'ı, Gürcistan'ı, Azerbaycan'ı Türkiye ile birlikte Kafkas cephesi olarak bir araya getirmek istiyor. Aynı şekilde Ortadoğu'daki işbirlikçi cepheye Güney Kürdistan'ı da dahil etmek, Türkiye ile aynı safa sokmak istiyor.

Bütün bunlar doğal olarak işbirlikçi büyük burjuvazisinin çıkar ve tercihlerini de yönlendiriyor. Dolayısıyla Türkiye'nin iç siyasal dengeleri de buna göre yeniden şekilleniyor. Bu yeni çıkar ve tercihlere uyum gösteremeyenler, şu veya bu yönüne karşı çatlak ses çıkaranlar, geri plana itiliyor, tasfiye ediliyor. Uyum sağlayanlar, bu politika değişiminin sorunsuzca taşıyıcısı olabileceğini gösterenler, önplana çıkıyor, tercih konusu oluyor, dolayısıyla her yolla destekleniyor. AKP'nin önlenemeyen yükselişinin sırrı işte tam da buradadır.

Kuşkusuz mesele basitçe "Ilımlı İslam"

tercih edildiğinde Ortadoğu'ya müdahalenin kolaylaşacağı sorunu değildir. Sorunun böyle bir yanı elbette var. Nitekim AKP dönemi, Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'ya müdahalede Türkiye'nin etkin desteğini aldığı bir dönem olduğu halde, AKP'nin başındaki adam Ortadoğu halklarına "müslüman lider" olarak pazarlanabiliyor ve bunun etkili olduğu da biliniyor.

Sorunun böyle bir yanı olmakla birlikte belirleyici neden daha farklıdır. Ortadoğu'da ve iç Asya'da Amerikan emperyalizmi ile verimli bir işbirliği için Türk burjuvazisinin Kıbrıs politikasını, başta Güney Kürdistan olmak üzere Kürt politikasını ve Ermeni politikasını değiştirmesi gerekiyordu. Bütün bu konularda yerleşik "kırmızı çizgiler"in bir yana bırakılarak, resmi moda ifadeyle, yeni "açılımlar" yapılması gerekiyordu. Oysa bugüne kadar amerikancı ve NATO'cu bir çizgide hareket etmiş, Amerikan emperyalizmine uşaklık ve hizmette kusur etmemiş iktidar aygıtları, en başta da Türk ordusu, o katılaşmış, kemikleşmiş, kireçlenmiş ideolojik kabulleri ve hassasiyetleri ile, bunun önünde engel idiler. Bu engelin aşılması gerekiyordu. Dolayısıyla mevcut iktidar yapısına müdahale, eskide ayak direyenlerin tasfiyesi, yeni ihtiyaçlara uyum sağlayanların önünün açılması, bununla sıkı sıkıya bağlantılıdır.

Nitekim AKP iktidara geldikten sonra bir dizi konuda politikalar değişmeye başladı. Ne var ki iç iktidar mücadelesi bir yere bağlanmadan, bu eğilimler açıkça formüle edilemezdi. Neden birbirini izleyen "açılımlar" 2007-2008 yıllarına kaldı? Çünkü bir iç iktidar mücadelesi, bunu ifadesi bir rejim krizi yaşandı. Düşünülen "açılımlar"a engel çıkarabilecek güçlerin, ABD ve AB emperyalizminin de tam desteğiyle, etkisiz hale getirilmesi gerekiyordu. Bütün bir Ergenekon operasyonu ile onu tamamlayan öteki girişimlerin gerçek nedeni ve amacı budur. 2007 sonbaharında, 5 Kasım'da, Bush-Erdoğan görüşmesinin hemen ardından bu işe girişildi, Ergenekon operasyonu gündeme getirildi. İşe Veli Küçük türünden çok yıpranmış birkaç kontrgerillacı ile başlanarak, böylece operasyonun gerçek amacı perdelenmeye, yapılanlar meşrulaştırılmaya çalışıldı. Hemen sonrasında ise, hemen tümüyle, açılım politikalarına sorun çıkarabilecek güçler hedef haline getirildi. Bu konularda çatlak ses çıkaranlar sözkonusu operasyonlar dizisinin hedefi oldu. Bu, toplamında bir etkisizleştirme ve itibarsızlaştırma operasyonuydu. Hukuksal değil fakat tümüyle siyasal müdahale ve mücadele idi.

Burada hedef olanlar, devletin geleneksel ideolojiyle katılaşmış, Kürt ve Ermeni düşmanlığı çizgisinde hareket eden, Kıbrıs konusunda eski resmi söylemi koruyan kesimler oldular. Tüm bu sorunlardaki eski tutum ve söylem artık ne Amerikan emperyalizminin, ne de Türk burjuvazisinin çıkar ve tercihleriyle bağdaşıyordu. İşbirlikçi büyük burjuvazi örneğin Kıbrıs'ı artık bir imkandan çok bir yük olarak görüyor, bu konuda taviz verilmesini istiyordu. Ama şovenizmle malul kesimler buna ve öteki "açılımlar"a direnç göstermeye kalktılar ve bu nedenle de ezildiler. Bu gerçekte halklara, Kürt ve Ermeni düşmanlığına dayalı bir direnç idi. Burada ilerici bir yan ve yön yok, tersine, görünürde anti-amerikancı ama müthiş şoven ve halklara düşman gerici bir tutum var. Bu güçlerin o Amerikan karşıtlığında bir parça anti-emperyalist duyarlılık olsaydı, Kürt halkıyla ittifak arar ve böylece belki dinsel gericiliğin de üstesinden gelirlerdi. Ama onlar tam tersine, "bölücülüğe karşı kahramanca mücadele verdik, bu nedenle hedef oluyoruz" diyerek, hala da bayağı bir Kürt düşmanlığı yapıyorlar. Bu nedenledir ki tecrit oldular ve kolayca ezildiler.

Bütün bu işlerin gerisinde ABD emperyalizmi vardı. Operasyonlar tümüyle ABD destekli idi ve işbirlikçi büyük

burjuvazinin tercihlerine de tam olarak uygundu. Bu sayededir ki sözkonusu direnci gösterenler şaşırtıcı bir kolaylıkla etkisizleştirildiler. Ve "devletin Kürt açılımı", tam da bunda belirgin bir mesafe alındıktan sonra gündeme getirildi.

ABD desteğinin Türkiye'nin siyasal yaşamındaki yerini ve önemini görebilmek için "yeni CHP"ye de bakılabilir. Kemal Kılıçdaroğlu başa geldiğinden beri Amerikan emperyalizmini karşıya alacak her türlü söylemden özenle uzak duruyor. Üstelik bu ilişkiler gerçekte AKP'nin yumuşak karnını oluşturduğu halde. Neden peki? Çünkü iktidar olmanın onların desteğini almaktan geçtiğini çok iyi biliyor. Bunun içindir ki "yeni CHP", ABD'nin AKP üzerinden gündeme getirdiği tüm açılımlara hızla uyum sağlama yolunu tutuyor. Bu politika değişikliği kişi olarak Kılıçdaroğlu'nu çok aşıyor. Onun arkasında akıl hocalarından oluşan bir ekip var. Bu ekip emperyalizmin ve Türk burjuvazisinin beklentilerini biliyor ve buna uygun bir tavır içerisine giriyor. Onun için bütün açılımlarda şu an iktidara paralel bir tutum içinde, hatta onun da ilerisinde. Bundan dolayı Türk burjuvazisinin belli kesimleriyle batılı emperyalistler CHP'ye artık daha bir sıcak bakıyorlar. Bir genel seçim öncesinde *Ekonomist* açıkça değerlendirme yayınlıyor, Türk devletinin sağlığı ve geleceği için CHP'ye oy verilmelidir diyor. CHP'deki bu değişim, emperyalizmin ve büyük burjuvazinin tercihlerini, o tercihlere yön veren çıkarları kavramaktan ve özenle gözetmekten geliyor.

Zamanında AKP buna oynadı; dinsel gericilik, Türkiye'de emperyalizmin bütün beklentilerine karşılık verebileceği konusunda güven verdi, böylece de onların desteğiyle öne çıkarıldı. Bir askeri müdahaleye karşı korundu ve bugün önemli bir iktidar gücü oldu. Burjuvazinin içinde kendi özel dayanaklarını yarattı. Büyük burjuvazinin bir kesimini temsil eder, öteki kesimini de bir biçimde denetleyebilir hale geldi.

AKP'yi dengeleme ihtiyacı ve düzen muhalefeti

Bunu böylece bırakıp bugünkü duruma geliyorum. Emperyalizmin çıkarlarıyla uyumlu davranarak, ona hizmette kusur etmeyerek, bilinen açılımları gündeme getiren ve süreci buraya kadar taşıyan parti, AKP, gelinen yerde artık belli bakımlardan yormaya da başlıyor. Kimi? Bizzat ona destek veren güçleri... Emperyalizmi, İsrail'i, Türk burjuvazisinin TÜSİAD'da temsil edilen kesimlerini... Bu anlaşılabilir bir durum. Çünkü ekonomik, siyasal, kültürel iktidar gücü olmanın kendi mantığı da vardır. Onlar yalnızca ve basitçe emperyalizme uşaklığa yemin ettikleri için bu uyumu göstermediler. Bu uyumu gösterirlerse iç iktidarı ele geçirebileceklerini, güç olabileceklerini, devlete egemen olabileceklerini, zenginliğe egemen olabileceklerini, her bakımdan iktidar olabileceklerini de düşündüler. Ve nitekim öyle de oldu, bunda başarı da gösterdiler. Şimdi de bunun mantığına uygun davranışlar gösteriyorlar, iktidar gücü olmanın imkanlarını tepe tepe kullanıyorlar. AKP gelinen yerde devlete hakim bir partidir artık. MİT elinde, polis elinde, bürokrasi elinde, Diyanet elinde, üniversiteler elinde, son hamleler ile yargıyı da ele geçirmiş oldu. Bu arada en güçlü görünen kurum olarak orduyu siyaseten güçsüzleştirip itibarsızlaştırdı, kımıldayamaz duruma düşürdü ve halen kendisiyle uyumlu bir çizgide tutabiliyor.

AKP denildiğinde, Türkiye'nin din eksenli politika yapan gericiliğinin bütün bir bloku, dinsel gericilik cephesinin tümü, bir dinsel gericilik koalisyonu düşünülmelidir. Bunlar yıllardır Türk büyük burjuvazisinin sözde liberal-laik kesimleriyle de bir uyuşum içinde oldular, çıkarları uyuştuğu ve bunun gerektirdiği değişim tercihleri üstüste bindiği için... Ama gelinen yerde artık sorun alanları dışa vurmaya başlıyor. Burjuvazinin kendi iç dengelerinde sıkıntılar yaşanıyor. Tekelci burjuvazinin en güçlü kesimleri bile

kendilerini rahat hissetmeyebiliyorlar. Aydın Doğan'a yapılanlar bunun örneği idi ve tüm ötekilere de bir mesajdı. Başbakan Koç'un damadının özel bir dost sohbetindeki seçim tahminini kastederek, "yaptığı şey risklidir, bedelini öder sonra" diye tehdit edebiliyor. Burjuvazinin uzun vadeli düşünen adamları, bizzat burjuvazinin kendisi bundan sonuçlar çıkarıyor. Hiçbir egemen sınıf iktidarı bu kadar kaba ve keyfi müdahaleleri uzun vadeli olarak kaldırmaz.

Aynı şey kısmen uluslararası politikada, özellikle de İsrail politikasında yaşandı. İsrail ile atışma üzerinden Ortadoğu halkları nezdinde olumlu bir imajı yaratmayı ABD el altından destekledi, bunu sorun etmedi. Ama başbakanın dengesizliği nedeniyle bu konuda ölçü kaçırıldığı ölçüde sıkıntı da arttı. Biraz kontrol edilmesini istiyorlar. Bir Avrupa Birliği temsilcisinin ifadesiyle, sınırların içine çekilmesini, taşkınlıkların dizginlenmesini istiyorlar. Bunun için bir yandan AKP'nin kendisine basınç uyguluyorlar. *Ekonomist*'in CHP'ye destek konulu başyazısı bu tür bir ihtiyacın ürünüdür.

Bu da gösteriyor ki AKP'nin güçlü bir muhalefetle dengelenmesini istiyorlar. Üçüncü dönem için yine kesinlikle AKP'yi istiyorlar. İstedikleri politikayı en sorunsuz bir biçimde onun hayata geçireceğini biliyorlar. Tek başına CHP iktidar olabilse bunu CHP'den de umabilirler. Ama CHP'nin bugün öyle bir seçmen desteğini alamayacağını bildikleri için böyle bir hesap yapamıyorlar. CHP-MHP koalisyonu ise bu konuda hiç arzu edemeyecekleri bir bileşim. MHP, MHP olarak kalacaksa, şoven milliyetçiliğin bayraktarlığı iddiasını koruyacaksa, bütün bu açılımlara en azından karşıymış gibi görünmek zorunda. Oysa bu bugün emperyalizmin ve Türk burjuvazisinin istemediği bir şey. Bu nedenle şimdilik MHP kenarda tutuluyor. Siyasi yaşamın tümüyle dışına itilmese bile ona hükümet düzeyinde bugün için alan açılmak istenmiyor. Bu durumda geriye AKP ve CHP kalıyor.

Duruma göre emperyalizm ve işbirlikçi büyük burjuvazi CHP'yi de tercih eder. Ama bunun için CHP'nin yeterli bir seçmen desteği kazanması lazım. AKP örgütlü bir kuvvet, dinsel gericilik cephesi bugün kitlelerin önemli bir kesimine hakim ve bu kendini güçlü bir oy desteği olarak ortaya koyuyor. Bundan dolayı da düzenin efendileri halen de hesaplarını onun üzerine yapıyorlar. AKP'nin temel politikalarda esaslı bir sorun yaratmadığını biliyorlar. Füze Kalkanı'na önden çatlak ses çıkarıyor, ardından kabul ediyor. Libya politikasına önden çatlak ses çıkarıyor, ardından kabul ediyor, İzmir'i de emperyalist savaşın yönetim üssü olarak tahsis ediyor. Bu fazlasıyla uyumlu bir politika. Neo-liberal politikaların, özelleştirme politikalarının, tüm öteki sosyal-siyasal saldırı politikalarının uygulanmasındaki pervasızlığı bir yana koyuyorum. Bu konularda emperyalizmin ve büyük burjuvazinin AKP ile zaten bir sorunu yok. Ama güç kazandıkça, bu gücü ölçülü ve dengeli kullanamayacağı kaygısını özellikle de Tayyip Erdoğan üzerinden taşıyor. Bunun için bir parça dizginlemek, bu çerçevede muhalefeti güçlendirmek politikası izliyor.

Mevcut tablo böyle. AKP üçüncü bir dönem için de iktidar olacaktır. Olduğu bir durumda da, devletin ele geçirilmesinde ve ele geçirilmiş mevzilerin pekiştirilmesinde önemli hamleler yapacaktır. Bunu toplum ne kadar kaldıracaktır, bu sorunun bir yanı. Burjuvazinin kendi iç dengelerinde bu neye yol açacaktır? Bu da sorunun öteki bir yanı. Türkiye'yi bu açıdan istikrar değil fakat kargaşa ve çatışma bekliyor.

Burjuvazinin durumdan hoşnutsuzluğuna bazı örnekler vermek istiyorum. TÜSİAD başkanı Ümit Boyner, Bülent Arınç'la kontrolden çıkan bir polemik sırasında, "paralar gelsin, kasalar dolsun deyip öteki herşeye katlanacak mıyız?" diye soruyor ve "Paralar gelsin, kasalar dolsun, bu bize

yeter dersek, gelecek kuşakların yüzüne nasıl bakarız?" diye de ekliyor. Bu, paralar gelsin kasalar dolsun tutumu, Türk burjuvazisinin AKP karşısında bugüne kadarki politikasıydı. Dizginsiz bir neo-liberal politika, emekçilere ağır faturalar ödeten ekonomik ve sosyal politika, bu çerçevede tekellerin gücünün katlanması... Koç grubu AKP iktidarı döneminde, 2002 ve 2007 rakamları üzerinden tam dört kat büyümüş. Aynı şey bir dizi başka grup için de geçerli. Bunlar özelleştirmelerden büyük paylar almışlar, konunun uzmanları bunu bize somut rakamlarla sunuyorlar.

Dolayısıyla AKP iktidarı döneminde paralar geliyor kasalar doluyor, yıllardan beridir bu böyle ve büyük burjuvazi bundan fazlası ile hoşnut idi. Ama gelinen yerde AKP iktidar gücünü sermayenin el değiştirmesine yönelik olarak da kullanıyor. Aydın Doğan şahsında büyük bir medya tekelini ezmekle kalmıyor, elindeki araçları kendi denetimine almaya da çalışıyor. Daha önce Sabah-ATV grubu üzerinden yaptıkları gibi. Bunu salt medya üzerinden değil, öteki alanlarda da yapıyorlar, daha da yapacaklardır. Dinsel gerici ideoloji üzerinden, hayat tarzı üzerinden, değerler sistemi üzerinden kendisini dolaysız olarak destekleyen sermaye gruplarını öne çıkarmaya bakacaklardır.

Bu büyük burjuvazinin bir kesiminde tedirginlik ve huzursuzluk yaratıyor, bu arada batılı emperyalistlerce de hoş karşılanmıyor. Bu biraz fazla keyfi ve ölçüsüz bulunuyor. Ümit Boyner bundan dolayı, "paralar gelsin kasalar dolsun deyip öteki herşeye katlanacak mıyız" diyor. Yaşam tarzına müdahaleye karşı çatlak sesler çıkarıyor. Can Kıraç Koç'un damadıdır ve bir özel sohbetteki kişisel bir seçim tahmininden dolayı Tayyip Erdoğan tarafından tehdit edilebiliyor. Bunu söyleyen işadamı büyük bir risk almıştır diyor, yakasına yapışırız demek istiyor. Büyük burjuvazinin bir kesiminin AKP'ye karşı belli bir tavır geliştirmeye çalışmasının gerisinde bu var.

Çatışmalı döneme doğru

Olayların seyrinin ne olacağı seçimlerin ardından daha çok netleşecek. AKP yeni anayasayı referanduma götürebilecek bir çoğunluk elde ederse, çatışma sertleşecek. AKP pervasızlaşacak ve bu da çatışmayı sertleştirecek. Bu Kürt açılımına, Ermeni açılımına benzemez. Bunları TÜSİAD burjuvazisi zaten destekliyor, daha doğrusu bizzat o istiyor. Buradaki sorun tümüyle farklı. AKP'nin devlet kurumlarını tam olarak kendi denetimine almak istemesi, devletin meşruiyetini de tartışmalı hale getiriyor.

Düne kadar yargı tarafsızdır deniyordu, şimdi yargıyı ele geçirdi. Yargıtay başkanı seçiliyor, son Anayasa değişikliğinin ardından Yargıtay'a tayin edilmiş 160 üye, blok oyu kullanıyor. Kime işaret edilirse ona oy veriliyor. Kuşkusuz yargı dün de tarafsız değildi, her zaman sermayenin ve devletin hizmetindeydi. Ama bunu sermayenin tüm kesimleri adına toplumsal muhalefete, emekçilere karşı yapıyordu. Şimdi AKP'nin yargısı bunu burjuvazinin öteki kesimlerine karşı da yapıyor. Yargı dün bu anlamda egemen sınıf üstüydü, bugünse egemen sınıfın bir kesimini ötekine karşı kolluyor. Bu düzenin meşruiyetini tartışmalı hale getirir. Sokaklardaki insanlar, emekçiler dün devletin politikasını sorguluyorlardı, şimdi ise "imamın ordusu", "imamın yargısı" diyorlar, devletin cemaatleşmekte olduğunu ima ederek. Bu devletin meşruiyetini kitleler içerisinde tartışmalı hale getirir. Yani egemen sınıf içindeki çatlak ve çatışma, devletin meşruiyetini, o kitlelere empoze edilen "tarafsız devlet", "bağımsız yargı" vb. algılamalarını ciddi bir biçimde darbeliyor. Egemen sınıfın kendi iç tartışması bunu körüklüyor. Buradan da doğan sorunlar var.

Bu toplamında çatışmayı artıracaktır. Türkiye'yi bir istikrarsızlık bekliyor. Olayın bir dizi yönü var. Rejim içi çatışmadan

Kürt sorununa, sınıf ve emekçi hareketine kadar. Düzen bunca soruna rağmen iyi-kötü dengesini koruyabildiyse, bu temelde 2001 yıkımının ardından ekonomide yaşanan toparlanma sayesindedir. Bunun AKP dönemine denk gelmesi onun işini fazlası ile kolaylaştırdı. Ama bunun da artık çok kırılgan bir aşamaya ulaştığına dair ciddi gözlemler var. Herşeyden önce büyük bir borç yükü var. Bunlar büyük ölçüde kısa vadeli borçlar. Öte yandan dolar kurundaki değişimle bu borçların durduk yerde yükselme riski var. Türkiye'de ekonominin son 7-8 senedir fazlasıyla rahat ettiği, dolayısıyla tam da bundan dolayı çok sorun biriktirdiği, bu sorunların her an büyük bir ekonomik bunalım biçiminde patlak verebileceği öngörülebilir. Artı, dünya ekonomisindeki krizin yeniden ağırlaşması bekleniyor. Artı, Avrupa'da devletler mali iflasla çöküyor. Bütün bunların Türkiye ekonomisini etkilememesi mümkün değil. Artı, AKP iktidarı emperyalizm ve İsrail'i gereğinden fazla yormaya başlarsa, bunların gündeme getirebileceği oyunlar var. Bir dizi çıkar, bunların temsil ettiği kuvvet çatışıyor. Bütün bunların bileşkesi üzerinden bakmak gerekir olayların seyrine.

Yakın geçmiş ve düzen ordusu

Kürt hareketi burada çok önemli bir değişken. Türk devletinin o sözde ulusalcı ve kemalist kesimleri bir parça stratejik bakışa sahip olsalardı, Kürt hareketine düşmanlıkla kendilerini boğmasalardı, Abdullah Öcalan'ın yıllardır İmralı'dan kendilerine uzattığı eli tutarlardı. Bu da onlara dinsel gericiliğin dizginlenmesi imkanı verirdi ve bugünkü perişan duruma düşmezlerdi. Abdullah Öcalan bir dönem sürekli cumhuriyet değerleri, laiklik, kemalizm ekseninde, dinsel gericiliği sınırlamanın, dizginlemenin sorunları üzerinde duruyordu. Bu kemalist laik kesimlere uzatılmış bir el, bir tür ittifak çağrısıydı işin aslında. Ama onlar Kürt sorununda katı davranmayı marifet saydılar. Böylece Kürt halkını karşılarına almakla kalmadılar, ABD'nin Kürt politikasına, büyük burjuvazinin Kürt sorununu yatıştırma tercihlerine de karşı durdular. Sonucun ne olduğunu biliyoruz. Düzen ordusunun dünkü gücü, temelde burjuvaziye ve emperyalizme dayanmaktan geliyordu. Burjuvazi ve emperyalizm yeni tercihlerinden dolayı bu desteği çektiğinde, bir CHP yöneticisinin ifadesiyle, kağıttan kaplan durumuna düştü.

Biz devrimciler, Türk ordusunun bu duruma düşürülmesinden stratejik bir yarar umabiliriz. Türkiye'de değil general, değil subay, astsubayların bile dokunulmaz olduğu algısının toplum nezdinde kırılmış olması, bizim için fazlası ile önemlidir. Türkiye'nin son yarım yüzyıllık ilerici-devrimci birikimini bizzat düzen ordusu ezdi. Bu ülkede '60'lı yıllarda görkemli bir sosyal uyanış yaşandı ve sol toplumda bir güç oldu. Bu, 12 Mart faşist darbesiyle düzen ordusu tarafından ezildi. '70'li yıllarda daha geniş ölçekli, çok daha kitlesel ve devrimci niteliği daha belirgin bir yükseliş ortaya çıktı. Bu kez 12 Eylül askeri faşist darbesi ile yine düzen ordusu tarafından ezildi. Aynı şekilde, Amerikan emperyalizmi ile işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkarları doğrultusunda. Türkiye'nin ilerici devrimci birikimini düzen ordusu ezip dağıttı demek istiyorum.

Daha da önemlisi, bu yolla kudurgan bir neo-liberal politikanın siyasal koşulları da bizzat aynı ordu tarafından yaratıldı. 24 Ocak Kararları ile başlayan Özalcı politikalar uzun yıllar dizginsizce uygulandı. Geniş emekçi katmanlar yokluğun ve yoksulluğun pençesine düşürüldü. Bunu her türlü hak arama mücadelesinin binbir yasa, yasak ve yöntemle engellenmesi tamamladı. Eğer yoksullukla çaresizlik bir araya gelmişse, bu, dinsel gericiliğin güçlenmesi için gerekli toplumsal-kültürel atmosferin oluştuğu anlamına gelir. Emekçinin sermayenin acımasızlığı karşısındaki çaresizliği, onu dine yöneltir. Yokluğun ve yoksulluğun dipsiz kuyusuna itilmiş emekçinin iki çıkış yolu vardır. Ya sermayeye karşı direnir, örgütlü

ve birleşik bir güç olur, böylece büyük bir özgüven kazanır, devrimcileşir. Ya da bir taraftan yoksulluk, öte taraftan buna karşı bir şey yapamamanın çaresizliği içinde tevekküle sığınır, kaderciliğe sürüklenir, sonuçta dine sığınır. Böylece de zaten her açıdan önü açık bulunan ve binbir olanakla çalışan dinsel gericiliğin ağına düşer, cemaatlerin ve tarikatların aleti ve oyuncağı haline gelir.

Türkiye'de bu aynen böyle de yaşandı. Bunu 12 Eylül faşist askeri darbesi ile düzen ordusu yaptı. Dini devrime karşı dalgakıran olarak kullanma politikasını da bizzat o düzen ordusu uyguladı. Ama Türkiye'nin devrimci birikimini ezerek ve dinsel gericiliğin önünü her bakımdan açarak kendi kuyusunu da kazdı. Bakınız bu anlı şanlı ordunun generalleri şimdi ne durumlara düşüyorlar. Cemaatin polisi ve yargısı enselerinden tutuyor, Hasdal ya da Silivri'ye tıkıyor. Taleplerini alabildiğine sınırlamış Öcalan'ın İmralı'dan uzattığı eli tutmuş olsalardı, AKP gericiliğinin önünü de kesebilirlerdi. Ama iktidarı o kadar sınırsızca kontrol ettiklerine inanıyorlardı ki, buna ihtiyaç duymadılar. Oysa Amerikan politikaları ile çeliştikleri bir durumda ne duruma düşebileceklerini yaşayarak gördüler.

(...)

AKP çatısı altında birleşmiş dinsel gericilik, kendi denetiminde bir polis rejimi kurmuş durumda. Dün hiç değilse bazı biçimsel ölçüler vardı, bugün artık bu da yok. AKP döneminde polis yapay suç üretiyor ve mahkemeler cezayı basıyor. Türkiye'de böyle bir keyfilik, bu türden bir ölçüsüzlük faşist askeri darbeler döneminde bile yaşanmadı.

Ekonomik cephede durum

İstatistiki verilere göre sanayi üretimi yeniden kriz öncesi evreye dönmüş görünüyor. Belirsizlikler hızla çoğalıyor, yeni bir kriz her an sökün edebilir tartışmaları yürütülüyor. Bunu dünyada önemli bir takım uzmanlar yapıyor, Türkiye'de bu konuya hakim olan yazarlar aktarıyorlar. Türkiye dünya ekonomisinin içinde. İthalata bağımlı ve ihracatıyla övünüyor. Yani dünya piyasalarına bağımlı. İki, borsası çok büyük ölçüde "sıcak para"ya, dışardan gelen kısa dönemli girişlere bağımlı. Bu girişin aksamaması, bu çarkın dönmesine sıkı sıkıya bağlı.

Türkiye ekonomisi çok ısındı, soğutulması gerekiyor deniliyor. Bu, döviz kurlarını değiştirmek anlamına geliyor. Döviz kurları yapay bir şekilde yüksek tutuluyor. Siz onu gerçek değerine indirdiğinizde, dolar değer kazandığı ölçüde demek istiyorum, Türkiye'nin borçları durduk yerde yükseliyor. Bir dizi hassas kırılgan nokta var, bunların içinden nasıl çıkılacağı bilinmiyor. İktisatçılar Türkiye ekonomisinin çok kırılgan olduğunu ve o noktaya hızla yaklaştığını söylüyorlar.

Türkiye'de kriz teğet geçmedi, kriz büyük bir yıkım yarattı. Ama burjuvazi o yıkımı işçi sınıfına ödetmekte çok büyük kolaylıklara sahipti. Bu işini rahatlattı. Krizin patlak verdiği bir durumda işçileri kafileler halinde ücretsiz izne çıkarıyorsunuz ya da sorunsuz olarak kapıya koyabiliyorsunuz. Böylece işletmeler için büyük bir maliyete dönüşmüyor. Sermaye yıkıma uğramıyor. Bu açıdan Türk burjuvazisi krizi kolay atlattı. Ama krizin sosyal faturası kesinlikle çok ağır oldu. İşsizlik olarak, ücretlerin düşmesi olarak, çalışma koşullarının daha da ağırlaşması olarak.

İki, eğer bir önceki kriz Türkiye'de, burjuva ekonomistlerinin ifadesiyle, ekonomideki o "büyük ısınma"nın hararetini almadıysa, bu daha kötü bir durum. Bu gerilimin daha da arttığını gösteriyor. Dolayısıyla daha sert bir kırılmanın yaşanacağını akla getiriyor. Yani o krizin bedelini bir parça ödemek gerekiyordu. Eğer o bedel ödenmemişse, o sadece ağırlaşmış bir gerilim olarak döner size ilerde. Kırıldığı zaman çok daha sert bir kırılma olarak yaşanır.

4 Haziran 2011

31 Mayıs patlaması ve devrimci sorumluluklar

Türkiye'deki dengeleri şimdiden altüst etmiş olan halk hareketi, direniş merkezlerine yönelik yoğun saldırılara rağmen inatla büyüdü ve yaygınlaştı. Hareketi şiddet kullanarak bastırmayı hedefleyen, böylece politik ve moral bir yenilginin hesabını yapan dinci gerici iktidar bunda başarılı olamadı. Toplumsal ve siyasal bileşimindeki çeşitliliğe, politik ve örgütsel niteliğindeki zayıflığa karşın 31 Mayıs halk hareketi umulanın çok ötesinde bir dayanma gücü gösterdi.

Tüm düzen medyasını arkasına alan amerikancı dinci iktidarın 11-12 Haziran'daki polisiye saldırısının büyük bir direnişle karşılanması da hesapları bir kez daha boşa çıkardı. Gelinen yerde moral bozucu olabilecek, hareketin bugüne kadarki politik kazanımlarını gölgeleyebilecek bir yenilgi olasılığı önemli oranda bertaraf edilmiş oldu. Yine de, ihtiyaç hasıl olduğunda, durum bunu gerektirdiğinde, en sert yol, yöntem ve araçları kullanmaktan sakınmayacak bir düzen ve devlet gerçekliği söz konusu olduğu oranda, yıkıcı olasılıkların henüz tümüyle ortadan kalkmadığı da bir gerçektir.

Patlak veren halk hareketinin kendisi ve gelişme seyri, partimizin tarihsel döneme ve olayların akışına ilişkin devrimci iyimserliğinin hiç de temelsiz olmadığını bir kez daha kanıtlamıştır. Hareket dönem itibariyle beklenmedik bir anda patlak verse de, bu komünistler için hiç de şaşırtıcı bir gelişme değildir. Zira partimiz dinsel-gericiliğin toplumsal düzeyde yarattığı karanlık atmosferin yanıltıcı olmaması gerektiğini yıllardır önemle vurgulayagelmektedir.

2●●9 sonbaharında toplanan TKİP III. Kongresi ise yeni tarihsel dönem üzerine şu temel önemde değerlendirmeyi yapmıştı:

"İnsanlık yeni bir bunalımlar, savaşlar ve devrimler dönemine girmiş bulunmaktadır. Bunalımlar ve savaşlar halen günümüz dünyasına damgasını vuran yakıcı olgulardır. Birbirine sıkı sıkıya bağlı bu iki olgusal gerçek yeni bir devrimler döneminin de dolaysız bir habercisidir. Dünya işçi sınıfı ve emekçilerinin kapitalist bunalımların ve emperyalist savaşların büyük yıkım ve acılarına yanıtı bir kez daha devrimler olacaktır. Dünyanın dört bir yanında ve elbette Türkiye'de de."

"Bu tespit partimizin tüm mücadele, çalışma ve örgütlenme çabasının belirleyici ana ekseni durumundadır. Partimiz tüm güncel devrimci görev ve sorumluluklarına buradan bakmakta, geleceğin büyük mücadelelerine bu bakış açısı ile hazırlanmaktadır. Her biçimi ile burjuva gericiliğinin Türkiye toplumunu boğucu bir kuşatma altında tutması güncel olgusu geçici olmaya mahkumdur. Kapitalizmin onulmaz çelişkileri karşı konulmaz bir biçimde Türkiye işçi sınıfını ve emekçilerini bir kez daha devrimci sınıf mücadelesi alanına yöneltecektir. TKİP bu bilinçle, bundan beslenen bir devrimci güven ve iyimserlikle hareket etmekte, tüm güncel çabasını bu süreci hızlandırmaya yoğunlaştırmakta, bunu ise şaşmaz biçimde proletarya devrimi hedefine bağlamaktadır." ***(TKİP III. Kongresi Bildirisi)***

Marksist bakışaçısı, tarihsel deneyim, sınıf mücadeleleri gerçeği ile günümüz dünyası ve Türkiye'sinde olayların akışı temel alınarak yapılan bu değerlendirme, bugünkü gelişmelere de ışık tutmakta, olup biteni anlamayı ve anlamlandırmayı kolaylaştırmaktadır. 31 Mayıs patlaması, dünya ölçüsünde girmiş bulunduğumuz yeni tarihsel dönem

hareketliliğinin Türkiye üzerinden özgün ve önemli bir yeni halkasından başka bir şey değildir.

Rüzgar eken fırtına biçer!

Bu büyük gelişme belli başlı yönleriyle irdelendiğinde, karşımıza çıkan ilk olgu, 31 Mayıs'ın kendiliğinden bir patlama olmasıdır.

31 Mayıs öncesine bakıldığında, AKP çatısı altında birleşmiş dinci gericilik koalisyonunun 11 yıllık iktidarlaşma süreci boyunca birbirini izleyen iktisadi, sosyal ve siyasal saldırıları tablosu çıkar karşımıza. AKP iktidarı bütün bu süreç boyunca sosyal mücadele boyutuyla çok ciddi bir sorunla karşılaşmadı. Ama tüm bu saldırıların işçilerde, emekçilerde ve gençlik saflarında büyük patlama birikimleri yarattığını ve bunun da er geç bir kırılmayla sonuçlanacağını görmek de zor değildi. TKİP III. Kongresi'nin yukarıya aktarılan değerlendirmesi bunun yalnızca bir örneğidir.

Saldırılar Kemal Derviş'ten devralınan acımasız ekonomik-sosyal politikaların uygulanmasıyla başlamıştı. Yeni iş yasası, taşeron çalışmanın ve esnek üretimin yaygınlaştırılması, iş saatlerinin uzaması, sefalet ücretlerinin dayatılması vb. saldırılar kesintisiz bir biçimde hayata geçirildi. Bunu özellikle 2●●●'lerin ortasından başlayarak siyasal hak ve özgürlüklere yönelik yeni faşizan yasal düzenlemeler ve fiili saldırılar tamamladı. Bu dönem aynı zamanda 1999 İmralı süreci ile birlikte kısmen gölgede kalan Kürt sorununun sermaye devletini zorda bırakacak tarzda yeniden gündeme gelmesine sahne oldu. 2●●5 Newroz çıkışı ve sonrası süreçte Kürt halk kitlelerinin yeniden mücadele alanlarına çıkması, bugüne uzanan sürecin yolunu açtı.

Aynı dönemde sermaye iktidarı dış politika alanında da ciddi sorunlarla yüzyüze kaldı. Irak'a yönelik ABD işgali ve savaş, önce "çuval geçirme" krizine, ardından bütün kırmızı çizgilerin çökmesine yol açmıştı. Dış politikada 2●●7'den itibaren işler tekrar yoluna konulmuş gibi görünüyordu ki, Suriye'deki kirli savaşın en etkin tarafı olunmasıyla işler tekrar sarpa sarmaya başladı.

2●●7 aynı zamanda, ABD ile varılan mutabakat üzerine ordu başta olmak üzere devletin geleneksel politikada direnen kesimlerine "Ergenekon", "Balyoz" vb. adlar altında darbelerin vurulmaya başlandığı, medya, yargı, eğitim vb. alanlarda dinsel gericilik hesabına önemli mevzilerin elde edildiği bir dönemdir. AKP iktidarı bu dönemden itibaren faşist baskı ve terör politikalarını daha yoğun bir şekilde gündeme getirdi ve bunu topluma kendi zihniyetini dayatmanın bir olanağı olarak da kullandı. İşçi sınıfına ve emekçilere yönelik sonu gelmeyen sosyal yıkım saldırılarını, bunların biriktirdiği büyük toplumsal enerji ve öfkeyi bir yana koyuyoruz. Kadın haklarına müdahaleden kürtaj yasağı girişimlerine, keyfi tutuklamalar ve göstermelik yargılamalardan RTÜK sansürlerine ve gazeteci kıyımlarına, Alevileri aşağılayan ve inciten sayısız adımdan özellikle seküler orta sınıfları huzursuz edecek düzeyde yaşam biçimi müdahalelerine, bu arada Cumhuriyet döneminin ilerici kazanımlarına karşı rövanşist meydan okumalara kadar, bir dizi alanda girişilen pervasız saldırılar çok farklı toplumsal kesimlerde tepki, öfke ve gerilimler biriktirmeye başladı. Kentsel rantlar üzerinden yandaş sermaye gruplarına sağlanan büyük vurgunlara eşlik eden hoyratlık ölçüsündeki büyük çevre kıyımı ve yağması tüm bunların tuzu biberi oldu.

Emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin yıllardır süren tam desteğine, seçimlerde peş peşe elde ettiği başarılara, devlet iktidarı düzeyinde kazandığı sayısız mevzilere güvenen ve bununla adeta başı dönen gericilik odağı AKP ile onun en berbat özelliklerini kendinde cisimleştirmiş olan Tayyip Erdoğan, toplumun geriye kalan kesimlerine karşı bu denli ölçüsüz ve pervasız bir saldırganlığın sonuçlarıyla elbette yüzyüze kalacaklardı. 31 Mayıs toplumsal patlaması bunun bir ürünüdür ve Gezi Parkı'na yönelik saldırı bunun sadece fitilini ateşlemiş, adeta bardağı taşıran son damla işlevi görmüştür.

Taksim'i kazanma mücadelesinin büyük birikimi

31 Mayıs halk hareketinin öncesine bakıldığında, karşımıza ikinci bir olgu daha çıkıyor. Bu, AKP'nin özellikle 2007'den itibaren yoğunlaştırdığı polis devleti uygulamalarına, sokakları kaplayan polis vahşetine karşı ilerici-devrimci hareket ile sınıf ve emekçi kitlelerin ileri kesimlerinin sürüp gelen direnişinin yarattığı moral birikimlerdir. Bu yanıyla 2007 1 Mayıs'ı başlangıç olarak alınabilir. Taksim o dönemden bu yana toplumsal mücadeleye taze bir soluk kazandıran bir direnç noktası olmuştur. Üç yıllık çatışmanın ardından kazanılması ve tüm dünyada yankılar yaratan 1 Mayıs kutlamalarına sahne olması, tüm toplumsal mücadele dinamiklerine büyük bir moral kaynağı işlevi görmüştür.

Bu kazanım 2013 1 Mayıs'ında yeni bir saldırıyla karşı karşıya kaldı. Taksim'de kutlama yapılamadı ama onu çevreleyen bütün bir bölge, 2007, 2008 ve 2009'da olduğu gibi, yine kitlesel düzeyde militan sokak çatışmalarına sahne oldu. Keyfi ve yasakçı zorbalığa karşı bu kitlesel direniş tüm toplumun gündemine oturdu ve böylece İstanbul'da 1 Mayıs bir kez daha büyük yankılar yaratan bir mücadele günü olarak geride kaldı.

AKP iktidarı, Kürt hareketiyle başlattığı sözde "çözüm" sürecinin toplumda yarattığı atmosfere ve kendisi payına oluşan avantajlı koşullara yaslanarak, 1 Mayıs saldırısını kalıcılaştırabileceğini, kentin belli başlı meydanlarını kitle gösterilerine tümüyle kapatabileceğini düşünüyordu. Bu çerçevede Taksim yasağı, İstiklal Caddesi ve Galatasaray Lisesi önünü de kapsayacak şekilde genişletilerek, 1 Mayıs'tan sonraki irili ufaklı kitle eylemlerine de kapatılmaya çalışıldı. 31 Mayıs'a kadar geçen son bir ayda polis vahşetinin kol gezdiği Taksim sokakları, tersinden de birer direniş alanına dönüştü.

31 Mayıs Gezi Parkı direnişi tüm bu direnişlerin bir devamı olarak gündeme geldi ve tüm toplumda Taksim duyarlılığının bir sonucu olarak geniş bir sahiplenmeye konu oldu. Fakat patlamaya yolaçan temel etken, tanınmış sanatçı ve aydınları hedefleyen polis vahşetinin ölçüsüzlüğüydü. Toplumun duyarlı kesimleri bu vahşet nezdinde AKP iktidarının gerçek yüzünü, Tayyip Erdoğan despotizmini en açık haliyle görmüş oldular. Tepki de dolaysız olarak bu odağa yöneldi.

Çatışmaların en önünde yer alanlar, dünden bugüne Taksim direnişlerine imza atmış bulunan sol hareketin güçleriydi. Hareketin düne kadar mücadeleye mesafeli duran ve son gelişmelerin etkisi altında kendiliğinden ayağa kalkmış bulunan esas gövdesi, dizginsiz polis terörüne karşı inatla direnme güç ve iradesini esasta onların yarattığı birikimden ve sergilediği örnek pratikten aldı.

Toplumsal heterojenlik, kadınlar, gençlik...

Halk hareketine dair üçüncü bir önemli olgu ise, toplumsal bileşim bakımından heterojen bir kitleye dayanmasıdır. Başından itibaren küçük-burjuva ara katmanlar ağırlığı belirgin olsa da, hareket içinde işçi ve emekçi kitlelerin de önemli bir yer tuttuğu bir gerçektir. Hareketin direnme gücü ve soluğu biraz da bunun bir göstergesidir. Bu gerçeği hareketin şiarları üzerinden de görmek mümkündür. "Direne direne kazanacağız!", "Her yer Taksim, her yer direniş!", "Faşizme karşı omuz omuza!" gibi hemen her yerde ortak atılan sloganlar, geçmişten bu yana sınıf ve emekçi kitle mücadelelerinin içinden süzülüp gelen ve son birkaç yıldır bu tür eylemlere malolan sloganlardır.

31 Mayıs halk hareketine dair tüm değerlendirme ve gözlemlerin döne döne işaret ettiği dördüncü olgu ise, kitle bileşiminde kadınların ve gençliğin belirgin bir ağırlık oluşturmasıdır. Bunun şaşırtıcı bir yanı yoktur; zira kadınlar ve gençlik, dinci-gericiliğin saldırılarından en çok zarar gören iki toplumsal kesim durumundadır. Kadınlara yönelik şiddet ve cinayet vakalarında yaşanan artış, dinci-gerici iktidarın kadını hor gören, kaç çocuk

doğuracağından kürtaj yasağı girişimine kadar kadın bedeni üzerinde hak iddia eden politikalarından bağımsız değildir. Bugüne kadarki uygulamaların kadınların önemli bir kesiminde büyük bir tepki biriktirmesi kaçınılmazdı.

Gençlik ise gerici eğitimin cenderesine mahkum edilmiş, gelecek kaygıları büyütülmüş, ikide bir altüst edilen sınav sistemine, sınav hırsızlıklarına, internet yasaklarına vb.'ne karşı kendiliğinden bir şekilde dönem dönem kitlesel tepkiler göstermiş bir kesimdir. Özellikle de liseli gençlik 2●●7'den bu yana yaşanan toplumsal-siyasal süreçlerde hatırı sayılır düzeyde bir sol yönelim sergilemiştir.

Kitle hareketi fırtınası sınamadan geçiriyor

31 Mayıs halk hareketi toplumdaki tüm siyasi özneleri büyük bir sınavdan geçirdi/geçiriyor. Hareket öncelikle dinci-gerici iktidar bloğunun kendi içinde yaşamakta olduğu çatışmanın bir kez daha dışa vurmasına ve daha da derinleşmesine yolaçtı. MHP aldığı tutumla, gerçekte AKP iktidarının muhalefetteki uzantısı olduğunu bir kez daha açık seçik bir biçimde ortaya koydu. CHP ise ilk günden itibaren sosyal demokrasinin klasik misyonuna uygun olarak itfaiyeci rolünü oynamaya çalışıyor. Bu arada tabanından gelen basıncı hafifletebilmek için de kontrollü bir destek tutumuyla hareket ediyor. Hem parti olarak dar siyasal hesapları, hem de yangın daha da büyüdüğünde itfaiyeci rolünü daha kolay, daha inandırıcı ve daha etkin bir biçimde oynayabilmesi ihtiyacı bunu gerektiriyor.

Büyük halk hareketi sadece düzen partilerini değil, medya başta olmak üzere, belediye, il yönetimleri, kapitalist şirketler vb.'ni de sınamadan geçirmiş oldu. Özellikle medya hiçbir dönem olmadığı kadar teşhir oldu. Bu aynı zamanda dönemin teknolojik imkanlarının da yarattığı bir sonuçtu. "Sosyal medya" artık her bir insanın kendisini ifade edebileceği bir kanal olduğunu bir kez daha gösterdi. Tunus-Mısır üzerinden iddia edildiği gibi elbette "devrimleri doğuran" değil ama devrimciler tarafından en iyi biçimde değerlendirilmesi gereken güçlü bir iletişim ve propaganda aracı olduğu bir kez daha görüldü.

Sınama elbette solun tüm kesimleri için de geçerlidir. Örneğin Kürt hareketi, KCK'nin bir hafta sonraki açıklaması ve Öcalan'ın mesajına kadar, pek de iyi bir sınav veremedi. Oysa kendisine karşı derin önyargılar besleyen ulusalcı kitle, ilk günlerde büyük bir anlayış ve kabullenme ruh haliyle alanlara çıkmıştı. BDP milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in hareketin başlangıcında oynadığı etkin rol bunu kolaylaştırmıştı. Bu, şovenizme bizzat eylem alanlarında büyük bir darbe indirmenin çok önemli bir olanağıydı. Yazık ki bu olanak zamanında ve gereğince değerlendirilmedi.

Halk hareketinin asıl sınamadan geçirdiği güçler ise doğal olarak ilerici-devrimci parti ve gruplar oldu. Değişik parti ve grupların süreç boyunca sergiledikleri etkinlikler arasında çeşitli farklılıklar olsa da, bu aşamada hiçbirinin önderlik iddiası ileri sürecek bir kapasiteye sahip olmadığı görüldü. Tüm sol siyasi güçler hareket içinde en militan, en direngen ve en kararlı özneler olarak yer almak sınırlarında bir pratik sergileyebildiler.

Yine de toplamında ilerici-devrimci hareket 31 Mayıs patlamasından en büyük kazanımı sağlayan kesim olmuştur. Hem direnişin yaslandığı mirasın politik-moral temsilcisi olarak öne çıkılmış, hem de işçisi, emekçisi, genci ve kadınıyla sola açık önemli bir kitle politizasyonu yaşanmıştır. Bunun direniş ve çatışmalar içinde yaşanmış olması, önümüzde uzanan mücadele dönemi için son derece önemli bir kazanımdır.

Önderlik boşluğu ve devrimci önderlik sınavı

Gerek toplumsal bileşimi ve gerekse politik eğilimleriyle heterojen nitelikte olan halk hareketinin halen belirgin bir önderlik boşluğu yaşadığı açık bir olgudur. İlerici-

devrimci güçler bu boşluğu doldurmaya aday olmakla birlikte bu alanda rakipsiz de değiller. Bunu 11-12 Haziran saldırısına kadar süren kirli düzen propagandasından bile çıkarmak mümkündür. Hareket içinde sol ve devrimci güçlere yakın kitle kadar ulusalcı çevrelerin de üzerinde hakimiyet kurabileceği önemli bir kitle var. Devlet güçleri, burjuva medyayı etkin bir şekilde kullanarak, hem örgütsüzlük propagandasına yüklendiler, hem de ulusalcı-kemalist kitleyi soldan ayrıştırmaya, daha doğrusu marjinal gruplar ve masum siviller söylemiyle solu yalnızlaştırmaya çalıştılar. Dolayısıyla iktidar güçleri ister istemez ulusalcı-kemalist akımların hegemonyasını genişletmeye oynadılar.

Devrimci öznelerin sınavı bu koşullarda ağırlaşarak devam etmektedir. Bu düzeyde bir hareketin düzen güçleri tarafından kontrol altına alınıp politik ve moral bir yenilgiye sürüklenmesini engellemek sol hareketin ortak sorumluluğudur ve ancak ortak bir iradeyle, güçlerin ortak seferberliğiyle bunun üstesinden gelinebilir. Hareketin ulusalcı-kemalist çevreler eliyle saptırılıp yozlaştırılmasının, şovenizmle kirletilmesinin önü de ancak solun birleşik mücadele ve müdahalesiyle kesilebilir.

Bu nedenle ortak iradeyi sakatlayacak dargrupçu tutumlara hiçbir biçimde prim verilmemelidir. Düzen güçlerinin hareketi çekmek istediği geri düzey üzerinden politika yapmak bir yana bırakılmalıdır. Bu hem talepler yanıyla, hem de mücadele araç ve biçimleri üzerinden gözetilmesi gereken bir sorundur. Polisle, devlet güçleriyle çatışma kendi araç ve biçimlerini kendisi üretmektedir ve en uç sayılanına bile hızla meşruluk kazandırabilmektedir. Kitle hareketinin kendi içinden çıkardığı tüm devrimci mücadele araç, yol ve yöntemlerini düzenin demagojik saldırılarına karşı savunmak tüm devrimcilerin görevidir.

Aynı sorun örgütlülük üzerinden de geçerlidir. Düzen güçleri ısrarla hareketi geri sınırlara ve taleplere indirgemeye, bunu da marjinal gruplar söylemi ve örgütsüzlük propagandasıyla birleştirmeye çalışmaktadırlar. Buna karşı etkin bir örgütlülük propagandası yapmak, belli başlı sendikalar ile demokratik kitle örgütlerini bu konuda aktif hale getirmeye çalışmak, hareketin iç örgütlenmesini güçlendirmek için zorunlu bir görevdir. Her alanda ve her bakımdan örgütlü egemenlerin karşısına örgütlü bir güç olarak çıkmanın meşruiyetini her zeminde savunamayanların kitlelere önderlik iddiasının da bir karşılığı olamaz.

Sol hareketin en önemli müdahale sorumluluklarından biri de işçi sınıfı ve emekçi kitleleri örgütlü mevzileri üzerinden sınıf kimliğiyle hareketin içine çekmektir. Öyle ki, sınıfın örgütlü katılımını sağlamak, başta fabrikalar olmak üzere üretim birimleri üzerinden sürece dahil etmek, hareketin geleceği payına büyük bir hassasiyet gösterilmesi gereken en yakıcı ve acil ihtiyaçtır. Bu doğrultuda atılan adımların devamının getirilmesinde devrimci güçlerin ortak tutumu, ideolojik-politik basıncı belirleyici olacaktır.

***

Tüm bunlar partimize de temel önemde sorumluluklar yüklemektedir. Devrimci hareket payına söylenenler en başta partimizi bağlamaktadır. 31 Mayıs patlamasının sarsıcı etkisinden en iyi biçimde yararlanarak kanıksanmış tarzımızı köklü bir biçimde aşmayı, alışıldık kalıplarımızı parçalayıp atmayı başarabileceğimiz günlerdeyiz. Böylesi dönemler, hiçbir zaman olmadığı kadar, bireysel ve kolektif planda devrimci eğitimden geçmenin, yetkinleşmenin olanaklarını sunmaktadır. Bugün ajitatör, propagandist, örgütçü ve savaşçı yanlarımızı geliştirmede, örgütsel gelişmemizi, kadrolaşmamızı ve kitle desteğimizi büyütmede sıçramalı bir gelişme yaşayabilmenin muazzam olanaklarına sahibiz. Bunlardan en iyi biçimde yararlanmak, kitle hareketinin kazanımlarını devrime kanalize etmek, direnişin mevzilerini her alanda ve her düzeyde daha da büyütmek sorumluluğu ile yüzyüzeyiz. Partimiz, tüm parti örgütlerimiz, tek tek her partili militanımız, bu sorumluluğun hakkını en iyi bir biçimde vermekle yükümlüdür.

"Çözüm" süreci ve Kürt hareketi

N. Eren

Öcalan'ın "tarihi" nitelik atfedilen Newroz mesajı, Kürt hareketinin "siyasal çözüm" arayışının vardığı noktanın özlü bir ifadesi olmuştur. Kapalı kapılar ardında nasıl bir pazarlığın yapıldığına açıklık getirmese de, yürütülen görüşmelere hangi sınıfsal bakışın yön verdiği ve gerçek muhatap olarak kimlerin alındığı yeterli açıklıkta ortaya çıkmıştır.

Bugün İmralı'da kurulan masada, yıllardır ulusal özgürlük mücadelesinin tüm yükünü omuzlayan ve bunun için ağır bedeller ödeyen Kürt alt sınıflarının gerçek çıkar ve özlemlerine tümüyle aykırı olarak, kurulu düzenle barışıp bütünleşmenin önü açılmaya çalışılmaktadır. Mesajın asıl muhatabı da Türkiye'nin emekçileri ve ezilenleri değil, fakat kurulu düzenin efendileridir. Türk burjuvazisinin ve devletinin gerici yayılmacı emelleri okşanarak, bununla uyumlu söylemler öne çıkarılarak, sözümona "barış ve kardeşlik çözümü" aranmaktadır.

Uzun yıllardır dillendirilen "siyasal çözüm" çizgisi, Kürt sorununa anayasal sınırlarda, yani kurulu düzen zemininde, reformist bir çözüm arayışıdır. 1993'den itibaren adım adım geliştirilen bu çizgi İmralı savunmaları ile yepyeni bir boyut kazanmış, reformist uzlaşma çizgisi hiç değilse o gün için kaba bir teslimiyete varmıştır. Sonraki süreçte Kürt hareketi özellikle bölgede yaşanan gelişmelerle birlikte yeniden toparlanma yaşamış, Kürt halk kitleleri daha kitlesel bir biçimde mücadele alanlarına çıkmışlardır. Bu süreçte kazandığı moral ve özgüvenle Kürt hareketi yeni talepler ileri sürerek çıtayı yükseltse de, devletle masaya oturmanın ötesinde bir stratejik hedeften yoksun olduğu ölçüde, süreç kendi mantığına uygun bir gelişme seyri izlemiş, sonuçta bugünkü noktaya gelinmiştir.

Bugünse, temelde bölgeye dönük emperyalist politikalar ile Türk burjuvazisinin çıkarlarını bununla uyumlulaştırma çizgisinin, yanısıra da AKP'nin iktidardaki konumunu sağlamlaştırma hesaplarının yön verdiği bir "Kürt açılımı" gündemdedir. "Açılım"ın amacı elbette Kürt sorunu gibi köklü ve kapsamlı bir sorunu çözmek değil, fakat yatıştırıp yönetilebilir sınırlara çekmek ve bu arada silahlı biçimiyle Kürt hareketini tasfiye etmektir. Elbette olanaklı olabilirse eğer siyasal Kürt hareketini emperyalizmin ve AKP'nin bölgeye ve Türkiye'ye ilişkin kirli politikalarına yedeklemektir.

Görüşmeler düzenin kirli ve karanlık kurumları üzerinden gerçekleşmekte, böylece devletin resmen muhatap olmadığı bir "barış süreci" gösterisi sahnelenmektedir. AKP iktidarının göstermelik girişimlerine, aşağılayıcı bir üslupla sürdürülen "terörü bitirmek" propagandası eşlik etmektedir. Sürecin nereye varacağı, "Kürt reformu" kapsamında hangi adımların atılacağı konusunda ise halen hiçbir açıklık yoktur. Tek açık nokta, silahlı biçimiyle Kürt hareketinin tasfiyesidir. Böylece "terör bitirilecek", Türkiye "bu bela"dan artık nihayet kurtulacak, akan kan duracak, anaların gözyaşları dinecek ve bu arada Türk-Kürt kardeşliği de yeniden pekişecektir. Halen söylem bundan ibarettir. Türk cephesinden "terör" bıkkınlığının ve Kürt cephesinden "barış" özleminin istismarına dayanan, açıklıktan yoksun ve inandırıcılıktan uzak bir süreç işlemektedir.

Öcalan'ın "Newroz mesajı" da işleyen sürecin ruhuna uygundur. İmralı savunmalarında formüle edilen yeni ideolojik platformun temel argümanları tekrarlanmaktadır. Yanı sıra süreci daha kolay ilerletebilmek adına yeni "açılımlar"

yapılmakta, "Misak-ı milli", "bin yıllık ortak islam bayrağı", "Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed'in mesajlarındaki hakikatler" türünden gerici söylemlere başvurulmaktadır. Emperyalistlerin ve Türk egemenlerinin tüm hassasiyetlerinin gözetildiği, ilkelerden yoksun, tümüyle pragmatizmin yön verdiği bir süreç yaşanmaktadır.

Dünden bugüne Kürt hareketi

PKK siyasal mücadele sahnesine çıktığında, devrimin ilk aşamasını ulusal sorun eksenine oturtan anti-emperyalist, anti-sömürgeci, anti-feodal bir programa sahipti. Devrimci-demokratik çizgide gelişen mücadele Kürt sorununun gündeme taşınmasında ve Kürt ulusal uyanışında tarihi bir rol oynadı. Ulusal sorun çerçevesinde temel önemde bir devrimci dinamiğin açığa çıkmasını sağladı. Bu dönemde tanınan "Kürt realitesi", Kürt özgürlük mücadelesinin yaşadığı bu devrimci gelişmeninin ürünüydü ve tarihsel inkarcı çizgiye büyük bir darbe anlamına geliyordu.

Ancak PKK, devrimci siyasal kimliğine rağmen, küçük-burjuva demokratik bir ulusal hareket olarak, kendi başına devrimci çizgide derinleşme imkanlarından yoksundu. 1992'de en üst noktasına ulaşan mücadeleyi daha ileriye taşımaya güç yetiremedi. Mücadelenin salt ulusal-siyasal istemlere daralması, temel toplumsal sorunlara dayalı sınıfsal mücadeleye uzaklık, başından itibaren en temel zaafıydı. Bu nedenle Kürt emekçilerinin sınıfsal enerjisini harekete geçiremediği gibi, Türkiye'nin işçi ve emekçilerinin desteğini almayı da başaramadı.

Mücadelenin gelişiminin kendi sınırlarına dayanması ile '89 çöküşü sonrası dünya ölçüsünde yaşanan gelişmeler, Kürt hareketini bir "yol ayrımı"na getirdi. Ya Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri ile devrimci temellerde birleşmeye yönelecek ya da emperyalist sistem ve kurulu düzenle uzlaşma yolunu tutacaktı. PKK salt ulusal istemlerle sınırlı bir mücadele çizgisinin ötesine geçmeyi başaramadığı için yaşadığı tıkanmanın önünü açamadı, düzen içi "siyasal çözüm" çizgisine yönelerek devrimci çözüm yolunu terketti. İmrali savunmaları ise bu uzlaşmacı reformist yönelimin tasfiyeci bir ideolojik açılımla tüm sonuçlarına vardırılması oldu.

Bugün Öcalan ile gerçekleşen görüşmeler, İmralı teslimiyeti sonrası süreçte yeniden başlayan ve devleti masaya oturtmanın ötesinde bir stratejik hedefi olmayan "silahlı mücadele"nin gücü ile değil, tam da devrimci çizgide yürütülen mücadelenin yarattığı birikim sayesinde mümkün olmaktadır. "Barış süreci" nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, anayasal/yasal düzenlemeler gerçekleşsin ya da gerçekleşmesin, devrimci mücadele döneminin ürünü önemli kazanımlar elde edilmiştir ve bunlar bugün fiilen kullanılmaktadır da.

İmralı savunmaları: Bütünsel bir teslimiyet platformu

"Siyasal çözüm" yönelimi '93'te başlasa da, Kürt hareketi açısından asıl dönüm noktası İmralı teslimiyetidir. İmralı savunmaları ile ideolojik-teorik ve politik planda emperyalist sistemle ve kurulu düzenle bütünleşmeyi zora sokacak tüm sorunlarda köklü açılımlar yapılarak, bütünsel bir tasfiye platformu ortaya konulmuştur. Marksizmin geçersizliği ve devrimin kategorik reddi üzerine oturan bu açılımlarla, devrimci geçmişle tüm bağlar koparılmakla kalınmamış, emperyalist dünya sistemi ve kapitalist toplum düzeni, "20. yüzyılın sonunda zafer kazanan demokratik sistem", "demokratik uygarlık", "demokratik düzen" vb. söylemlerle olumlanmıştır.

Bilimsel dünya görüşünün, devrimci sınıf mücadelesinin ve devrim hedefinin tümüyle terkedildiği, kurulu düzenle barışıp bütünleşmeye dayalı bu yeni ideolojik platform, köklü bir konum ve kimlik değişiminin ifadesi olmuştur. Bu yeni konuma uygun olarak devrimci demokratik ulusal program da yerini Kürt sorununun anayasal yollardan reforme edilmesine dayalı bir liberal ulusal programa bırakmıştır. Sorun "cumhuriyetin demokratikleşmesi" olarak formüle edilmiş, bununla kurulu toplumsal düzen zemininde demokratikleşme hedefi dile getirilmiştir.

Buna göre, Kürtlerin hedefi artık kurucusu oldukları cumhuriyeti, demek oluyor ki burjuva sınıf egemenliğine dayalı mevcut düzeni, demokratikleştirmektir.

Böylece ulusal sorun ile Kürt emekçilerinin sınıfsal çıkar ve özlemleri birbirinden kategorik olarak koparılmıştır. Küçük-burjuva devrimci-demokrat bir hareket olarak yola çıkan PKK, İmralı süreci ile birlikte liberal demokrat bir ulusal hareket haline gelmiştir. Kurulu düzenle barışıp bütünleşmeye dayalı siyasal çözüm yönelimi onu bu süreçte bir orta sınıf hareketine dönüştürmüştür. Kürt hareketi kitle tabanı olarak bugün de alt sınıflara dayanmakla birlikte, artık onların değil fakat burjuvazinin çıkarlarının ifadesi bir çözümün peşinde koşmaktadır. İçine girdiği yönelimin ve aradığı çözümün nesnel bilimsel mantığı bakımından bu tartışmasız bir olgudur.

Sosyalizmin alternatifi bir "yeni" sistem!

İmralı'da oluşturulan "yeni" sistem, devrime ve sosyalizme karşıtlığa dayalıdır. Yeni açılımlarla "dar sınıfsal bakış" ve "dogmatik sosyalizm" aşılmıştır! Yeri geldiğinde kapitalizmin ürettiği kötülükler sıralansa da, bunlar ahlaki suçlamalar olmanın ötesine geçmemekte, tüm bu kötülüklerin kaynağı olan sınıflı toplum gerçeği ve özel mülkiyet düzeni hiçbir biçimde hedef alınmamaktadır.

İmralı'dan bu yana değişik formülasyonlarda ifadesini bulan bu yeni sistem, devrimin, devrimci sınıf mücadelesinin, onun yol ve yöntemlerinin reddedilmesine dayanmaktadır. Marksist bakışaçısı, materyalist tarih anlayışı bir yana bırakılmakta, tarihsel ilerleme "sınıf mücadeleleri" ile değil "zihniyet mücadeleleri" açıklanmaktadır. İnsanlığın önündeki sorunlar devrimci sınıf mücadeleleri ile değil, "egemen zihniyet"in altedilmesi ile, böylece "demokratik düzen"in tam zaferi ile çözülecektir! Bu, sınıflar ve toplumsal sistemler üstü "saf ve ideal" bir demokraside ifadesini bulan ve sosyalizmin alternatifi olan bir düzendir. Son yıllarda "kapitalist modernite"ye karşıtlık üzerinden formüle edilen "demokratik modernite" de bunun üzerine oturmaktadır.

Demokrasi sorunu ve "demokratik modernite" aldatmacası!

İmralı'da içi boşaltılan en önemli kavram demokrasi kavramı olmuştur. Bunun esasını ise demokrasinin sınıfsal karakterinin reddi oluşturmuştur. Artık sözkonusu olan, Kautsky'nin kötü ünlü saf ve ideal sınıflar üstü demokrasi anlayışıdır. Devrimden kopuşun kaçınılmaz bir sonucudur bu. Devrim hedefinin bir yana bırakılmasına, demokrasi sorunu ve mücadelesinin sınıf ilişkileri ve mücadelesinden koparılması eşlik etmiştir. Kürt sorununu kurulu düzen zemininde ve onunla bütünleşerek çözmek stratejik hedefi bunu gerektirmiştir.

Kuşkusuz sınıfsal gerçeklik tümüyle reddedilmemekte, fakat artık sınıfsal içeriğinden soyutlanmış olan demokrasi mücadelesinde esasa ilişkin bir rol oynamamaktadır. Demokrasi mücadelesinin temel dinamikleri işçiler ve emekçiler değil, başta kadınlar ve gençler olmak üzere çevreciler, ezilen etnik ve dini gruplar, kültürler, tarikatlar vb.'dir. Elbette ezilenlerin bir parçası olarak emekçilere de belli bir rol atfedilmektedir. Ne var ki sınıfsal kimlikleri üzerinden değil, fakat daha çok sınıflar üstü bir demokrasi mücadelesine sunacakları destek çerçevesinde.

Son dönemde Kürt hareketinin dilinden düşmeyen, "derin" bir çözümlemenin ürünü sayılan "demokratik modernite" formülasyonunda da sınıfsal gerçekliğe yer yoktur. Bu sayede Kürt halkının farklı sınıflardan oluştuğu, bu temelde farklı çıkar ve özlemleri olduğu gerçeğinin üzeri örtülmektedir. Kürt sorununun salt ulusal sınırlara indirgenmesi ve burjuva çizgide çözümü, öncelikle sınıfsal gerçeklerin gözlerden gizlenmesini gerektirmektedir.

Oysa, ne tarihte ne de bilimde, sınıfları üstü bir demokrasi, "demokratik düzen" ya da "modernite"ye yer vardır. II. Enternasyonal oportünizminden miras bu düşünce tarihsel açıdan tümüyle dayanaksız ve bilimsel açıdan tam bir safsatadır.

İmralı'dan bu yana formüle edilen

"demokratik düzen", "demokratik sistem", "demokratik modernite" vb., formülasyonlar, anarşizmden alınma, sözde devleti dışlayan, kitlelerin özyönetimi olarak tanımlanan "demokratik konfederalizm" formülasyonu ile birlikte alabildiğine bulanık ve belirsiz bir içerik taşımaktadır. Gerçekte ise tüm bu formülasyonlarla ileri sürülen, klasik sosyal-demokrasinin "demokrasinin sınırlarını genişletme" programından başka bir şey değildir. İmralı'da yapılan ise, devlete ve demokrasiye ilişkin eklektik ve iç tutarlılıktan yoksun teorik-felsefi açıklamalarla, mevcut düzenin ve devletin temellerine dokunmayan yeni çizgiye sözde bilimsel bir inandırıcılık kazandırmaya çalışmak olmuştur.

Buna göre, sadece kapitalizm değil sosyalizm de, devletin tüm kötülüklerin kaynağı olduğunu göstermiştir. Dolayısıyla devlete ilişkin her türlü istem ve arayış bir yana bırakılmalı, ezilenler iktidar mücadelesinden uzak durmalıdır! Böylece, devletin sınıfsal karakteri gizlenmekle kalınmamakta, devlet tüm kötülüklerin kaynağı sayıldığı halde, mevcut düzeni ve onun devletini yıkma hedefi de reddedilmektedir. Öcalan'ın, devlet ile demokrasinin uzlaşmaya dayalı birliğini anlatan "1 devlet +1 demokrasi" formülasyonuna göre, her ikisi de sınıflar üstü olan devlet ile demokrasi hep bir arada olacak, ancak "ne kadar az devlet o kadar çok demokrasi" formülü gereğince, demokrasi kendi etkinlik alanını sürekli genişletmeye çalışacaktır.

Devlet konusundaki bilimsel teorinin reddine dayanan, liberal kautskist tezler ile anarşizan söylemler bulamacından oluşan bu görüşler, emekçi sınıfları ve ezilenleri kapitalist devlete karşı silahsızlandırmanın ötesinde bir işlev taşımamaktadır. Mevcut burjuva sınıf devletine ve dayandığı sınıf ilişkilerine esası yönünden bir itiraz yöneltilmemekte, sadece despotik niteliğinin siyasal reformlar yoluyla sınırlandırılması hedeflenmektedir. Reformizmin "demokrasinin sınırlarını genişletme" programı tamı tamına budur.

II. Enternasyonal'de temsil edilen klasik sosyal demokrat akım, demokrasinin bir devlet biçimi olduğu, dolayısıyla sınıfsal bir nitelik taşıdığı bilimsel gerçeğini reddetmiş, burjuva demokrasisini sınıflar üstü bir demokrasi olarak idealleştirmiştir. Bununla birlikte, sınıf ilişkilerinden hareket eden bütünsel bir reformlar programına sahiptir. Kürt hareketinin "cumhuriyeti demokratikleştirme" programında ise demokratikleşme sorunu "Kürt reformu"na daraltılmakta, demokrasi mücadelesi çerçevesinde diğer temel sorunlar ile işçi sınıfı ve emekçilerin temel demokratik istemleri arasında açık bir bağ kurulmamaktadır.

Daha da önemlisi, yalnızca demokrasinin kendisi değil, demokrasi uğruna mücadelenin de sınıflar üstü olmasıdır. Gericiliğin kaynağı olan egemen sınıfların yerini "statükocu oligarşik devlet", demokrasiden çıkarı olan sınıf ve tabakaların yerini ise feminist, çevreci, etnik, kültürel, dini gruplar vb.'inden oluşan "sivil toplum" almıştır. Demokrasi mücadelesi burjuvazinin sınıf egemenliği sistemini değil, fakat devlete egemen statükocu oligarşik zihniyeti hedeflemelidir. Dolayısıyla demokrasi mücadelesi bir sınıflar mücadelesi değil, "sivil toplum"u oluşturan kesimler ile oligarşik devlete yön verenlerin temsil ettiği zihniyet arasındaki bir mücadeledir.

İmralı açılımı üzerinden kaleme alınan yeni PKK programı da, "cinsiyet özgürlükçü ve ekolojik toplum" eksenli bir "demokratik dönüşüm"ü hedeflemektedir. Bu dönüşümün öncü güçleri kadınlar ve gençliktir. Mevcut sınıf egemenliği sistemi ve mülkiyet ilişkilerine karşı bir tutum yoktur. Köylülüğün özgürleşmesi sorunu ve mücadelesi bir yana bırakılmakta, feodal ilişkilerin tasfiyesinden sözedilmemektedir. Sadece "Ortaçağ kalıntısı ağalık, şeyhlik, aşiretçilik, tarikatçılık gibi olgular uygun yöntemlerle demokratik dönüşüme" uğratılacaktır.

Böylece her alanda devrimci dönüşümün önü kesin bir biçimde kesilmiştir. Kurulu toplumsal düzen, onun sınıf ve mülkiyet ilişkileri artık tümüyle tartışma dışıdır. "Demokratik düzen" ya da "demokratik modernite" hedefine devrim yoluyla değil "demokratik dönüşümler" yoluyla, devrimci sınıf mücadeleleri ile değil ideoloji, zihniyet ve ahlak mücadeleleri ile ulaşılacaktır.

Kürt emekçilerinin sınıfsal talep ve

özlemlerini tümüyle bir yana bırakan bir programdır bu.

"Türk-Kürt ittifakı" gerici söylemi!

Öcalan'ın İmralı savunmalarından bu yana ileri sürdüğü, Kürt hareketinin de döne döne tekrarladığı söylemlerden biri, tarihsel referanslar üzerinden gerekçelendirilen "Türk-Kürt ittifakı"dır. Kürt sorununu burjuvaziyle uzlaşarak çözmek, bu temelde düzenle barışıp bütünleşmek hedefi, Türk-Kürt ilişkilerinin "bin yıllık" tarihinin de yeni bir yorumunu gerektirmiştir.

"Türk-Kürt ittifakı", materyalist tarih anlayışının bir yana bırakılmasına dayanan, tarih bilincini ezilenler aleyhine yok eden bir tezdir. Buna teze dayalı gerici söylemler Newroz mesajında da tekrarlanmıştır: "Bugün kadim Anadolu'yu Türkiye olarak yaşayan Türk halkı bilmeli ki Kürtlerle bin yıla yakın İslam bayrağı altındaki ortak yaşamları kardeşlik ve dayanışma hukukuna dayanmaktadır."

Bu "bin yıllık kardeşlik", Türk ve Kürt egemen sınıflarının bin yıl boyunca bölgede her milliyetten ve mezhepten halklara zulmetmesinden başka bir şey değildir. İmralı'da, tüm ezilenlerin yaşadığı sorunları kavramayı olanaklı kılan sınıf bakışaçısının terkedilmesine tarih bilincinin yok edilmesi eşlik etmiştir. Bu sayede egemen sınıflar gerçeğinin üzeri örtülmekte, gerçekleşen gerici ittifak halkların "kardeşliği ve dayanışması" olarak sunulabilmektedir.

"Bin yıllık" sürecin başlangıcı 1071'de Türklerin Malazgirt'ten Anadolu'ya girmesine dayanmaktadır. Kürt beyleri ile anlaşan Selçuklu İmparatorluğu, Bizans'ın üzerine yürüyerek Anadolu'yu ele geçirmiştir. Bu ittifak 16. yüzyılda yeni bir biçim kazanmıştır. Yavuz Sultan Selim döneminde merkezi feodal Osmanlı İmparatorluğu ile yerel Kürt feodal beylikleri arasında gerçekleşen gerici ittifak sayesinde Aleviler kırımdan geçirilmiş, Ortadoğu'nun kapıları Osmanlı'nın yağma ve talanına açılmıştır. Dolayısıyla, "ortak islam bayrağı altında" gerçekleşen, fetihçi Osmanlı İmparatorluğu ile Kürt feodal beylerinin bölge halklarını köleleştirmeye dayalı ittifakıdır.

Bu bin yıllık "Kürt-Türk ittifakı"na, tam da egemen sınıfın ve devletin bugünkü ihtiyaçları üzerinden işaret edilmektedir. Türk burjuvazisinin bölgesel yayılmacı hedeflerine uygun düştüğü ölçüde, geçmişte Türk ve Kürt egemen güçleri arasında gerçekleşen gerici ilişkiler olumlanarak, hedeflenen burjuva sınıf uzlaşmasına dayanak yapılmaktadır. Dolayısıyla, emekçi sınıfların değil egemen sınıfların çıkarlarına yanıt veren bir ittifak arayışıdır sözkonusu olan. Kürt sorununu çözmeyi başaran bir Türkiye, Kürtlerin desteğini de arkasına alarak güçlenecek, Ortadoğu'da, Balkanlar'da ve İç Asya'da lider ülke olarak öne çıkacaktır. "Kürt reformu" sayesinde burjuvazi içerde kendisine "ayak bağı" olan önemli bir sorundan kurtulacak, Kürt emekçi sınıfları rejimle barışacak, böylece güçlenen Türkiye bölgede yayılmacı hedeflerini sorunsuzca hayata geçirecektir.

PKK geçmişte, bu bin yıllık sürece damgasını vuranın Türk ve Kürt halkları arasındaki "kardeşlik ve dayanışma hukuku" değil, feodal-sömürgeci bir imparatorluğun yayılmacı hedeflerine yanıt veren gerici bir ittifak olduğunu çok iyi biliyordu. '70'li yıllarda bunu, çağdaş Kürt işbirlikçiliğinin tarihsel temeli olarak niteliyor ve sert bir biçimde mahkum ediyordu. "Çağdaş İdris-i Bitlisiler" sözü, PKK'nin kendi Kürt politik hasımlarına dönük en ağır nitelemelerinden biriydi.

Bugün Kürt hareketi tarihsel-toplumsal gerçekliğe ilişkin bilimsel bakışaçısını unuttuğu için değil, bu bakışaçısıyla hareket etmenin imkanlarını yitirdiği için, ulusal soruna ezilen sınıfların çıkarları değil Kürt burjuvazisinin çıkarları doğrultusunda çözüm aradığı, dolayısıyla sorunu bu düzenin temelleri üzerinde çözmek istediği için, bilinçli bir tutumla hareket etmekte, bunun gerektirdiği "açılımlar"ı yapmaktadır. "Türk-Kürt ittifakı"na "ortak islam bayrağı" söylemi üzerinden daha da gerici bir içerik kazandırılmaktadır.

En büyük tehlike: Emperyalist politikalara yedeklenmek!

İmralı'da yaşanan devrimci çözüm yolunun terkedilmesi olmuştu. Bugünkü yönelim ise çok daha tehlikelidir. Bölgeye ilişkin emperyalist planların yön verdiği politikalar giderek daha açık bir biçimde dillendirilmektedir.

Emperyalist-kapitalist sistemin derinleşen bunalımı, dünya ölçüsünde nüfuz mücadelelerini kızıştırmakta, bu çerçevede kutuplaşmalar yaşanmaktadır. Ortadoğu bu kutuplaşma ve çatışmanın en önemli alanı durumundadır. Ulusal mücadele olmanın sağladığı imkanlarla bölgede önemli güçlere sahip olan Kürt akımları bu kutuplaşma içerisinde kendisine bir yer aramakta, bugün Kürt hareketinin politikalarına da bu yön vermektedir.

Ortadoğu'ya yeni bir şekil verme çabasında olan ABD emperyalizmi bunu değerlendirmekte, Türk gericiliğini de yönlendirerek, Kürtleri kirli planlarına dahil edecek politikalar geliştirmektedir. Türk burjuvazisinin ve dinci iktidarın Güney ve Batı Kürdistan petrolü üzerine yaptığı hesaplar da "Kürt açılımı"nda önemli bir rol oynamaktadır. Kısacası gerici çıkarlara ve kirli planlara dayalı bir süreç yaşanmaktadır.

İmralı görüşmeleri Suriye krizinin en kritik aşamasında başlamış, PKK'nın etki alanında olan Batı Kürdistan'daki gelişmeler bunda önemli bir rol oynamıştır. ABD emperyalizmi yaşanan kutuplaşma çerçevesinde bölge halklarını birbirine düşürecek bir Sunni-Şii ekseni oluşturma çabasındadır. Bu gerici politikada Kürtlere de bir rol biçilmekte, Kürt hareketi de buna yanıt verecek tarzda hareket etmekte, buna uygun söylemler geliştirmektedir. Kürt basınında kimi yazarlar, bu yeni dönem politikasının gerçek içeriğini tüm açıklığıyla ortaya koymakta, Ortadoğu'daki kutuplaşmada Kürtler ABD-İsrail-Türkiye ekseninde yeralıyor diyebilmektedir. Türk basınındaki amerikancı kalemler de yeni "barış süreci"ni Kürt hareketinin ABD-İsrail-Türkiye eksenine eklemlemesi olarak nitelemekte, ABD'nin ve AKP'nin bu konudaki manevralarını açıkça övmektedirler. Süreç işler de tüm sonuçlarına varırsa eğer, bu, Kürt halkının birikiminin bölgesel düzeyde emperyalizmin ve Türkiye gericiliğinin hizmetine verilmesi demek olacaktır.

"Adil ve onurlu bir barış"!

Egemen sınıfların ihtiyaçlarına yanıt veren sınırlı bir "Kürt reformu", en bağnaz temsilcilerinin iktidarda olduğu burjuva rejimin gerici-faşist karakterini değiştiremeyeceği içindir ki, "demokratik cumhuriyet" hedefinden çok "barış" söylemi öne çıkarılmakta, buradan mesafe alınmaya çalışılmaktadır. Barış, son derece insani bir istem olduğu ölçüde, ölçüsüz bir demagojinin konusu olmakta, tıpkı demokrasi gibi içi boşaltılmakta ve istismar edilmektedir. Bunun gerisinde büyük bir aldatmaca vardır. Zira halen "adil ve onurlu barış" adı altında işleyen süreç, sınıf gerçeği gizlenerek Kürt emekçilerinin ve yoksullarının mevcut düzenle barıştırılması anlamına gelmektedir. Bu ise Kürt emekçilerine yapılabilecek en büyük kötülüktür.

Kürt sorununun "barışçıl" çözümünün sadece Türkiye'de değil bölgede de barışın kurulmasına, halklar arasında kardeşleşmeye hizmet edeceği, şu sıra çokça kullanılan bir söylemdir. Oysa daha görüşmelerin sürdüğü süreçte yaşananlar, Kuzey Kürdistan'da sağlanacak bir "barış"ın neye hizmet edebileceğinin ilk işaretlerini vermiştir. ABD emperyalizminin bölge politikaları gözetilmekte, İran'da dün silah bırakan PJAK'ın yeniden eline silah ele alacağı söylenmektedir. Türkiye parçasında silahlar bırakılarak "barış" tesis edilecek, fakat Batı ve Doğu Kürdistan'da Kürtlerin elinde silah olacaktır! Düzen gericiliği ile kurulan "barış masası" daha şimdiden bu sonuçları üretebilmektedir.

Bugün Ortadoğu halklar arasında gerici boğazlaşmaların alanı haline getirilmek istenmekte, Türk devleti de bu kirli emperyalist politikanın taşeronu olarak hareket etmektedir. Kürt hareketi bunu bir imkan olarak değerlendirmek, bu politikalar üzerinden Kürtlere bölgede yer açmak çabasındadır.

"Onurlu barış" bunun üzerine tesis edilmeye çalışılmaktadır.

Oysa, savaşları ve gerici şiddeti üreten kaynak yok edilemediği sürece, Kürtler de dahil Ortadoğu halklarını bekleyen barış ve kardeşlik değil, kanlı çatışmalardır. Bu gerçeğin üzeri örtülmekle kalınmamakta, "bin yıllık islam bayrağı" altında gerçekleşen ittifakın yeniden kurulması üzerinden, bölge halklarını köleleştirmeyi hedefleyen gerici planlara yarayacak politikalar geliştirilmektedir.

Öte yandan, bir süre önce basına yansıyan son İmralı tutanakları bir başka gerçeği gözler önüne sermiştir. Öcalan, "barış masası"nda bir sonuca ulaşılamazsa, bu Türk halkıyla yıllarca sürecek çok daha kanlı bir savaşa yol açar diyebilmektedir. Böylece bir kez daha o bilinen öldürücü çözümsüzlük ikilemi dile getirilmektedir. Ya Türk devleti artık kendisi için önemli bir "ayak bağı" haline gelmiş olan Kürt sorununun reformcu çözümüne evet diyecek, böylece Ortadoğu, Balkanlar ve iç Asya'da lider güç haline gelecektir. Ya da Türkler ile Kürtler arasında çok daha kanlı bir boğazlaşmaların önü açılacaktır! Peki sonuçta ne için? Elbette Türk burjuvazisini bir kez daha masaya oturmaya razı etmek için! Geçmişte de sık sık dile getirilen bu gerici ikilem bir umutsuzluk senaryosudur. Bunun Türk ve Kürt emekçilerinin gerçek çıkarlarıyla, özgürlük ve eşitlik içinde kardeşleşmesiyle uzaktan yakından bir ilişkisi yoktur.

Devrimciler ulusal sorunu, değişik milliyetlerden emekçilerin yakınlaşması, birleşip kaynaşması temelinde ortaya koyar ve bu temelde çözmeyi hedeflerler. '70'li yıllarda Kürt reformistleri bile, kendi çizgilerinde sorunu genelde Türkiye'de demokratikleşme mücadelesi içinde ortaya koyuyor, bu çerçevede çözmeyi hedefliyorlardı. Bugün sözkonusu olan ise, burjuvazinin sınıf çıkarlarının yön verdiği bir gerici çözüm arayışıdır. Burjuvazinin bakışaçısı üzerinden sorun ancak böyle gerici ikilemler üzerinden ortaya konulabilmektedir.

"Kapitalist modernite" sosyalizmle aşılacaktır!

Demokrasi, barış, özgürlük vb., sadece emperyalistlerin ve işbirlikçi gericilerin değil, Kürt hareketinin dilinde de emekçi kitleleri aldatmanın bir aracı haline getirilmiştir. Bu düzen koşulları altında anayasal düzenlemeler yoluyla Kürtlerin ulusal eşitlik ve özgürlük istemi gerçekleşemez. Özel mülkiyet düzeninin temellerine vurulmadan, halklar arasında demokratik eşit ilişkiler geliştirilemez. Türkiye'nin gerici burjuva sınıf düzeni ayakta kaldığı sürece, egemen ulusun tüm ayrıcalıklarına son vermek, yerine iki ulusun her alanda tam eşitliğine, bu temel üzerinde gönüllü birliğine dayalı bir "demokratik cumhuriyet" kurmak mümkün değildir.

Kapitalist toplum sistemini izleyecek bir "demokratik sistem" ya da "kapitalist modernite" alternatifi bir "demokratik modernite", yalnızca bir aldatmacadır. Tarihsel açıdan gerçek dışı ve bilimsel açıdan tam bir safsatadır. Bu düzen aşılamadığı sürece "kapitalist modernite" dışında bir "demokratik modernite" yoktur, olamaz da. "Kapitalist modernite" yalnızca toplumsal devrim ve sosyalizmle aşılabilir.

Halkların özgür, eşit ve kardeşçe yaşayabileceği biricik toplumsal sistemin sosyalizm olduğunu, yenilgiyle sonuçlanan o çok kısa tarihsel deneyim yeterli açıklıkta ortaya koymuştur. Halkları birleştirip kaynaştıran ve gerçek kardeşliği sağlayan, düzen gericiliği ile kurulan "barış" masaları değil, sömürgeci düzenleri hedef alan ulusal kurtuluş mücadeleleri ile sosyal devrimler olmuştur. Emekçi halklar mevcut düzene karşı mücadeleler içinde birleşip kaynaşmışlar, sosyalizm bayrağı altında ulusların eşitliğine ve özgürlüğüne dayalı bir toplumsal düzeni kurmayı başarmışlardır.

Bugün ezilen uluslar emperyalist-kapitalist düzen içinde kendisine yer açmaya çalışan politikalarla değil, bu düzeni aşmayı hedefleyen mücadeleler içinde özgürleşebilirler. Bunun ötesindeki çıkış arayışları yalnızca emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin politikalarına yedeklenmeye yol açacak, ezilen halklara özgürlük getirmeyeceği gibi, başka halkların köleleştirilmesine dayalı kirli planlara hizmet edecektir.

Kadro sorununun güncel halkaları

Kadro sorunu devrimci bir partinin geleceğini doğrudan ilgilendiren bir kapsama sahiptir. Zira kadrolar, en özlü ifadeyle, bir çizginin temsilcisi, yeniden üreticisi ve güvencesidirler. Deyim uygunsa bir yapının taşıyıcı kolonlarıdırlar. Bu nedenle, temsil ettiği çizginin tüm temel unsurlarını kendi pratiğinde ve davranış çizgisinde vareden, hayatını ve bütün bir geleceğini davasına adamış kadrolardan yoksun olan bir parti, esasta geleceği olmayan bir partidir. Devrimci parti ve örgütler açısından kadro sorununun esas mahiyeti budur ve önemi de buradan gelir. Dolayısıyla kadro sorunu ile ilgili yürütülen her türlü tartışmanın hareket noktası bu olabilmelidir.

Bugün etrafınızda şu veya bu düzeyde mücadeleyi omuzlamış insanlar birikmiş olabilir. Fakat bunun kendisi tek başına güvence değildir. Zira bu insan malzemesinden nitelikli bir parti örgütü var etmek, bir başka ifadeyle her açıdan mevcut çizgiyi maddi bir güce dönüştürebilmek, çok özel bir çabanın ürünü olabilir ancak.

Kadro potansiyeli ve devrimcileşme sorunu üzerine

Bir partinin kadro birikimi çok farklı özelliklere sahip olan insanlardan oluşabilir. Fakat ihtilalci bir yeraltı partisinde kadrolar, yetenekleri, deneyimleri ve birikimleri farklı olsa da, pürüzsüz bir devrimci kimliğe sahip olmak zorundadırlar.

Partinin kadro potansiyeline ve mevcut birikimine öncelikle ve şaşmaz bir şekilde buradan bakmak gerekir. Zira, eğer yeterli sayıda ve nitelikte devrimci kadroya sahipseniz, dahası bu devrimcilerin sayısını özel bir yoğunlaşmayla giderek artırıyorsanız, zamanla geri kalan tüm sorun alanlarını çözecek bir zemine de sahip hale gelirsiniz. Çünkü her açıdan tartışmasız devrimcilerden oluşan bir partinin üstesinden gelemeyeceği sorun yoktur. Burada Lenin'in o veciz sözünü hatırlatmak yerinde olacaktır: "Bana bir devrimciler örgütü verin, Rusya'nın altını üstüne getireyim!"

Bugün iç yaşamdan kitle çalışmasına kadar karşımıza çıkan bir dizi sorunun arka planına baktığımızda, devrimcileşme sorunlarının izini rahatlıkla görebiliriz. Partide devrimcileşme sorununun kaynağı ise, bütün öteki nesnel koşullarla birlikte esasta düzenle bağlarını koparıp atamamış olan küçük-bujuvazidir. Parti iki ayağını da sağlam bir şekilde sınıf zeminine basamadığı, dahası bu sağlıklı sınıf zemininden beslenerek devrimci işçi kadrolarla beslenemediği sürece bu sorunu aşmakta büyük

bir zorlanma yaşayacaktır.

Bu nedenle parti bu sorunlara ve bu sorunların kaynağı haline gelmiş olan çürütücü küçük burjuva kimliklere karşı sistematik bir mücadele yürütmek zorundadır. Öte yandan, kadrolarının sistematik olarak devrimcileşme süreçlerini takip etmek, bu yönlü kesin ve ısrarlı bir çaba ortaya koymak, bunun koşullarını ve zeminlerini siyasal mücadele içerisinde döne döne üretmek partinin öncelikli görevlerinden birisidir.

Saflarımızdaki güçleri tanımanın önemi

Saflarımızda mücadele eden güçleri çok yönlü tanımak, güçlü ve zayıf yanlarını bilmek, onları dönüştürmenin ilk koşuludur. Zira bu başarılamadığında, doğru müdahalelerde bulunmak mümkün olmaz.

Bu nedenle kadrolaşma politikasının belki de en başına "güçlerini tanı" yazmak yerinde olacaktır. Peki tanıma süreci somutta ne şekilde ve hangi alanlar üzerinden ilerletilecektir? Birincisi sosyal pratiktir. İnsanların toplam sosyal pratiği, taşıdıkları sınıf kimliğinin, benimsedikleri dünya görüşünün aynasıdır. Şayet rol yapmıyorsa, hemen herkesi sosyal pratikleri üzerinden rahatlıkla tanıyabiliriz. Çünkü sosyal pratik kişinin toplumsal yaşamda tüm ilişkilerinin hayat bulduğu alandır. Bencil mi, paylaşımcı mı, cesur mu, korkak mı, açık mı davranıyor, kendi gerçeğini gizleme kaygısıyla mı hareket ediyor? Bütün bunlar gündelik yaşamda dolaysız olarak gözlemlenebilir. Kişinin devrimle olan bağları da bu pratik üzerinden rahatlıkla görülebilir. Zira kişinin gündelik yaşam içerisinde çevreyle, toplumla, yoldaşlarıyla, ailesiyle, arkadaşlarıyla, eşiyle vb. kurduğu ilişkiler, kimliğini güçlü bir şekilde yansıtacaktır. Elbette bakmasını başarabilene.

Güçlerimizi öncelikle sosyal pratiğin içerisinde tanıyabilmeliyiz ki, bütünlüklü müdahaleler geliştirebilelim ve devrimcileştirelim. Bunun için de onları sosyal pratikleri üzerinden yeterince tanıyabilecek bir ilişki kurabilmeliyiz.

Kadrolara yaklaşımda yöntemsel sorunlar

Devrimci kimlik kadroda temeldir. Parti kadrolarına ve kadro adaylarına öncelikle buradan bakabilmek durumundadır.

Fakat etrafımızda birikmiş olan güçler farklı yetenekleri ve siyasal faaliyet içerisindeki "gündelik pratikleri" üzerinden değerlendirilerek, kadro adayı olarak öne çıkarılabilmektedir. Kadrolara yaklaşım planındaki bu yöntemsel hatanın yaratacağı sonuçlar parti açısından hayatidir.

Bazen çalışmanın ihtiyaçlarının yarattığı basınçla, bazen de yukarıda altı çizilen yöntemsel hatayla, belli yeteneklere sahip olan ya da "iyi koşturan" bir dizi güç, henüz devrimcileşme sürecinin başındayken, temel bir parti kadrosu olarak tanımlanabiliyor. Böylece, devrimci kimlik planında taşınan zaaf ve zayıflıklar kendisine "sağlam" bir kamufle zemini buluyor. Zayıflıklar aşılamadığı gibi, yıllar içerisinde kökleşiyor. Zira henüz devrimcileşme sürecinin başında olan bu güçler, mevcut zayıflıklarıyla birlikte "temel bir parti kadrosu" olarak bir dizi yükümlülüğün altına giriyor. Bunun böyle olması gerektiği zamanla kanıksanıyor ve bu durum giderek doğal karşılanıyor. Daha kötüsü, bu tür güçler önplanda oldukları alanlarda bu anlayışın temsilcileri oluyorlar.

Böyle güçler zaman içerisinde ya kendiliğinden safları terk ediyorlar, ya da yılların ardından gelen gecikmiş müdahalelere ayak direyerek sorunlu hale geliyor ve bir süre sonra kaçıp gidiyorlar. Böylece, henüz devrimcileşme sürecinin daha başında olan güçleri gerçek anlamda kazanma zeminlerini de kendi ellerimizle heba etmiş oluyoruz.

Oysa, bu insanları gerçekliklerini bilerek ve gözeterek konumlandırmak, mevcut gerçeklikleri üzerinden sistematik bir müdahaleyle devrimcileştirmek, kuşkusuz emek harcamayı gerektiren fakat doğru olan yoldur. Bu böyle yapıldığında, çevremizde biriken

güçlerden gerçek anlamda parti kadroları çıkarılabilecektir.

Hassasiyetle üzerinde durulması gereken bir diğer nokta şudur. Saflarımızdaki güçlerin ve kadroların bir kısmı hala da benzer süreçlerin ürünleridir. Bu nedenle yapılacak müdahalelerin öznesi ve nesnesi büyük oranda aynı güçlerdir. Bu konuda tam bir kavrayış açıklığı yaratılamazsa, bu güçlerin dönüşüm süreçlerinin gerçekten zorlu ve sıkıntılı olacağı unutulmamalıdır.

Gelinen yerde kadro politikası partinin bugünkü düzeyi üzerinden ele alınmalıdır. Her türlü ölçütümüz partinin güncel kadro politikası üzerinden şekillenmelidir. Zira artık parti yeni bir dönemin içerisindedir, özellikle son parti kongresi ve parti okulları ile yeni bir düzeye ulaşmış bulunmaktadır. Dün, özellikle I. Kongre sonrası süreçte yenen darbenin ardından, faaliyetin ihtiyaçlarının yarattığı nesnel zorlanmalar nedeniyle partinin kadro politikası hedeflenen tarzda hayata geçirilememiştir. Fakat bu dönem artık büyük oranda geride bırakılmış bulunuyor. Bu nedenle kadro sorununa yönelik dünden kalan tüm sorunlu yaklaşımlar kesinlikle geride kalmak zorundadır. Hala yer yer eski algı ve yaklaşımlar karşımıza çıkabilmekte, bunun aşılması için yine köklü bir zihniyet yenilenmesi kendisini dayatmaktadır.

Kritik halka: Sınıf çalışması ve sınıf zemini

Devrimcileşme sorununun en önemli kaynaklarından birisinin saflarımızdaki küçük-burjuva sınıf kimliği olduğunu vurgulamıştık. Kadro politikasının bir yönü bu sınıf kimliğinin yaratacağı bozucu etkilere karşı mücadeledir. Fakat daha önemlisi, toplam siyasal faaliyeti güçlü bir şekilde işçi sınıfı temeline oturtmayı başarmaktır.

Parti açısında bunun iki yönlü işlevi olacaktır. İlki, parti safları düzenli olarak devrimci işçilerle beslenecektir. İkinci olarak, hedefli, sistemli ve başarılı bir sınıf çalışması saflardaki küçük-burjuva kimliklerin sağlıklı bir dönüşüm zeminine dönüşecektir. Buna yanıt veren güçler tam da böylesi bir zeminde hızla güçlenecek, küçük-burjuva kimlikleri ile mücadelede işçi sınıfının maddi ve moral silahlarıyla donanacaklardır.

Güçlü örgüt zemini ve ...

(Baştarafı s.30'da)

ekseninde kitleleri yan yana getirebilmek, bizi yine bu konuda net hedefleri ve bakışı olan, bu bakış etrafında şekillenmiş somut araçları olan, bir canlılığı ve dinamizmi olan örgüt ihtiyacına getiriyor. Politik çalışma tek başına parti şiarlarını kitlelere taşımak olmadığına göre, deneyimler üzerinden faaliyeti sürekli gözden geçirmek, çalışmanın etkili yol ve yöntemini bulmak, yaratıcı araçlar ortaya çıkartmak, inisiyatifli bir pratik sergilemek vb. temelinde bakılabilmelidir.

Çalışma tarzımızda köklü bir değişim ihtiyacına çubuğu büktüğümüz böylesi bir evrede örgütsel zeminlerimiz ve bu zeminler üzerinden politik çalışmanın yeterliliği, sürecin belirleyici halkasıdır. Yaratıcı araçlar ortaya çıkartabilmek, ancak çalışma alanının durumunu, yapısını bilen, yaşama marksist ilkeler ve partinin düşünsel birikimi ekseninde politik bakabilen, kitlelerin karşısına hangi politikalarla çıkacağının bilincinde olan örgütsel yapıya bağlıdır. Kitlelere ne anlatacağınız, onları neye çağıracağınız konusunda kafanız açık, hedefiniz net ise, bu konuda güçlü bir iradeniz var ise, bunu nasıl, hangi yol, yöntem ve araçlarla yapabileceğinizi de bulursunuz. İnisiyatif ve yaratıcı çalışma zemini ancak bu temelde yükselebilir. Gündelik çalışma rutinden çıkartabilir, canlı, dinamik ve etkili hale getirilebilir.

Politik eksenli fabrika çalışması!

B. Emek

Partinin gündemindeki temel önemdeki sorunların ekseninde sınıf ve kitle çalışmasının örgütlenmesinde mesafe almak yer alıyor. Bugün sınıf hareketinde yaşanan tıkanıklığı aşmanın en önemli yolu, partinin devrimci politikalarının işçi sınıfının içinde kök salmasından geçiyor. Partinin son yıllarda seçilmiş fabrika hedeflerinde derinleşen bir çalışmaya özel olarak çubuk bükmesinin temel nedeni budur. Çünkü partinin ideolojik, siyasal ve örgütsel alandaki gelişimi sonucu toplumsal planda bir güç haline gelmesi, parti ile sınıfın devrimci birliğinde sağlanacak başarıya bağlıdır.

İşçi sınıfı içinde güç olabilmek, sınıf kitlelerine bizzat üretim alanları üzerinden yön vererek, işçi sınıfının bağımsız, devrimci, militan, birleşik eylemine önderlik etmeyi gerektirmektedir. Ancak fabrika hedeflerine yönelik sistematik bir politik müdahale gerçekleştirildiğinde, sınıfın eylemli süreçlerine yön verebilmenin koşulları oluşmaktadır.

Bugün partinin gerçekleştirdiği müdahalelerde, tek düze, kendini tekrar eden, sınırlarını zorlamayan çalışma algısı ile hesaplaşma iradesi ortaya konulmaktadır. Çalışma tarzında köklü bir değişim çabası gösterilmekte, ancak devrime hazırlanmak görev ve sorumlulukları ile kıyaslandığında, bu çaba belirgin biçimde yetersiz kalmaktadır. Siyasal gelişmelerle bir arada ele aldığımız bahar gündemleri ve en son 1 Mayıs çalışmasının örgütlenme süreci, siyasal faaliyetin zayıflıkları, yetersizlikleri ve ilerleyen yönlerini ortaya çıkarmak açısından bir turnusol işlevi görmüştür.

Yıllar içinde oluşmuş olan çalışma tarzı kendine özgü bir ruh hali ve davranış kültürü yaratmıştır. Bu, siyasal faaliyetin gelişiminin önünde ayak bağı olmaktadır. Bu nedenle siyasal faaliyeti hantallaştıran ve dönemsel politikaların hayata geçmesine engel olan yerleşik alışkanlıkların üzerine gitmenin önemine ve siyasal faaliyetin gelişimine ısrarla işaret edilmektedir. Ve sınıf ve kitle çalışmasında yaşanan darlığın aşmanın yegane çözüm yolu olarak etkili bir siyasal sınıf faaliyeti örgütlemenin altı sürekli olarak çizilmektedir.

"Dün, devrimci örgütü güçlendirme sorunu, kadro sorunu, bu çerçevede ideolojik eğitim ve donanım sorunu, politik önderliğe dayalı çalışma tarzı sorunu, yerel önderlikler sorunu vb. üzerinden yaşanan yoğunlaşma ve müdahaleler, tam da bu alana etkili bir yüklenmeyi başarabilmek içindi. Elbette müdahalenin konusu olan bu sorun alanlarında dünden bugüne köklü bir değişim yaşanmış ve bunlar geride kalmış değildir. Fakat bu sorunlarda bir kavrayış açıklığı yaratılmış, bunun üzerinden mesafe almayı sağlayacak bir yönelim içine girilmiştir. Önemli olan da budur. Zira tüm bu sorunların çözümünü kolaylaştıracak olan, etkili bir siyasal faaliyettir, etkin bir sınıf ve kitle çalışması pratiğidir." (Çalışma tarzında köklü bir değişim ihtiyacı, Ekim, Sayı: 287, Başyazı)

Tüm eksiklikleri ve zayıflıkları ile birlikte etkin bir sınıf ve kitle çalışmasının belirleyici halkası olan fabrika yönelimlerimizde önemli adımlar attığımız bir dönemi geride bıraktık. Bahar dönemi, 1 Mayıs vb. faaliyetler içerisinde yeni fabrikalara müdahale etmenin olanaklarını yakalayabiliyoruz. Dışımızda gelişen sendikal örgütlenme süreçlerine müdahale edebiliyoruz. Ancak siyasal sınıf çalışmasının kitlelerde

yarattığı etkinin somut karşılığı olan örgütlenme süreçlerini şekillendirmede, iç dinamiklerine uygun bir şekilde yön vermede, işçilerle güçlü bağlar kurmada aynı başarıyı gösteremiyoruz. Bu zayıflık, hareketli süreçlerin sonrasında siyasal faaliyetin güç ve olanaklarının güvence altına alınmasının önünde engel oluyor. Bunun gerisinde, genel siyasal faaliyetin yoğun temposu ile hedefler arasında günübirlik bağ kurmada yaşanan zorlanma yatıyor.

Siyasal çalışmada düşünsel darlık, fabrikalara müdahalelerimiz üzerinden tüm çıplaklığı ile kendini göstermektedir. Geçtiğimiz dönemde fabrikalara yönelik politik eksenli sınıf çalışmasını örgütleme planlarımızın istenilen düzeyde karşılık bulmaması bu darlığın bir ürünü olmuştur. Ekonomik sorunlar (düşük ücretler, kuralsız çalışma koşulları vb.) ve örgütleme-sendikalaşma üzerinden sürdürdüğümüz fabrika çalışmasının ilerlemesi ve güçlenmesi, çalışmayı siyasal bir zemine oturtmaktan geçmektedir. Bu başarılamadığında, hem çalışma rutinleşmekte, hem de sabun köpüğü misali etkisi yok olabilmektedir. Her adımda işçilerin siyasal sınıf bilincini geliştirme hedefiyle hareket edilebilmelidir.

Öncü işçiler fabrika özgülünde belirlenecek politikaların, fabrika ve bölüm komiteleri olarak şekillenen örgütsel zeminlerde hayata geçmesi sürecinde kazanılabilir. Zam dönemleri ve özgün sorunlar üzerinden harekete geçerek öne çıkan işçilerin gelişimlerini takip etmek, kimliksel özelliklerini doğru değerlendirmek önemlidir. İşçilerin hak talepleri için eylemli tepkilerinin örgütlenmesi gözetilmelidir. Bunun için fabrikalara yönelik örgütsel birimlerimiz düzenli toplantılar yapabilmeli, çalışmasının seyrini izleyip yön verebilmelidir.

Hem kendi güçlerimizin bilinç ve kavrayış planındaki darlıkları, hem de sınıf hareketinin ve hedef alanlarımızdaki işçi kitlesinin bilinç-örgütlenme düzeyinin geriliği, fabrika çalışmasında attığımız adımları yavaşlatabilmektedir. Sendikal örgütlenme, zam dönemleri, kapitalistlerin çalışma koşullarına yönelik saldırıları, işten atmalar, sosyal haklara yönelik saldırılar vb. süreçler çalışmada bir canlılık yaratmaktadır. Ancak özellikle de sendikal örgütlenme gibi sancılı ve uzun soluklu süreçlerde çalışmayı canlı tutabilmek ve işçilerin bilincini sendikal bürokrasinin saldırılarına hazırlıklı hale getirebilmek için öncü işçilerle siyasal bağ kurmak büyük bir önem taşımaktadır. Böylece çalışma kısır döngünün dışına çıkacak, daha çok işçi ile ilişkimiz güvence altına alınmış olacaktır.

Sınıf ve kitle hareketindeki geriliğe rağmen sermayenin azgınlaşan saldırıları karşısında sendikal örgütlenme eğilimleri güçlenmektedir. Bu tablo öznel müdahalemizin düzeyine vurgu yapmamıza neden olmaktadır. Sınıfın geriliğine takılmayan ısrarlı, kararlı ve sistemli bir çalışmayı hayata geçirebilmeliyiz. Fabrikaya özgü bülten, broşür, politik yayın organının dağıtımı, eğitim çalışmaları vb.'ni etkili bir biçimde kullanabilmeliyiz. İşçileri kitle eylemlerine ve siyasal etkinliklere çekmek, onların devrimcileşmesi ve eğitimi açısından önemlidir. İşçilerin bilinci eylemli süreçler üzerinden şekillenir ve gelişir. Eylem, yeri geldiğinde üretim şefinin karşısına hak talep etmek için çıkmak, fabrika pikniğine katılmak, 1 Mayıs vb. kitle eylemlerinde yer almaktır. Yeri geldiğinde, fabrika işgali ya da iş yavaşlatma eylemi örgütlemek, sendikala bürokrasinin ve patronun saldırılarına karşı işçi savunma birlikleri kurmak, bir işçi direnişini ziyaret etmektir, vb...

Devrimci sınıf tutumunun tabandan örgütlenmesi sayesinde sendikal zeminlere müdahalemizin etkisi de artacaktır. Bölgelerimizdeki fabrikalarda etkili bir güç haline gelmek, fabrika çalışmalarının sınırlarını aşan bir etki yaratacaktır. Geniş işçi kitleleri süreklileşen bir devrimci kuşatma sayesinde partimizin devrimci politikalarını sahiplenecektir.

Marksist dünya görüşünün değiştirici ve dönüştürücülüğünden aldığımız güçle, çalışma tarzındaki köklü alışkanlıklara yüklenmeli, eski ile hesaplaşmalı, siyasal çalışmamızın önündeki engelleri yıkmalıyız.

Ortadoğu'da mücadele dinamikleri birikiyor

Arap dünyasındaki halk hareketleri, özellikle diktatörleri alaşağı eden Tunus ve Mısır isyanları bölge ve dünyada büyük bir heyecan yarattı. Kahire'deki Tahrir Meydanı emperyalizme ve gericiliğe karşı direnişlerin simgesi haline geldi.

Halk isyanları beklenmedik bir biçimde patlak verdi ve büyük bir hızla gelişti. Zira yıllardan beri neoliberal politikalar izleyen zorba polis rejimlerine karşı işçilerin, emekçilerin ve genç kuşakların biriken öfkesi, bir kıvılcımla tutuşacak noktaya varmıştı. Muhammed Buazizi'nin bedeninden yükselen alevler, dramatik bir şekilde bu işlevi gördü.

Emperyalistler ile bölgedeki işbirlikçileri, şaşkınlığı atlatır atlatmaz karşı saldırıya geçtiler. Saldırı, işgalci Suudi ordusunun Bahreyn'e girmesi ile başlamış, emperyalist savaş aygıtı NATO'nun Libya'yı yerle bir etmesi ile pervasız bir hal almış, Suriye'ye karşı dört koldan yıkıcı bir savaşın başlatılması ile doruğa çıkmıştır.

Bahreyn'de halk hareketini ezmek için uygulan faşist zorbalığı "medya karartması"yla gözlerden uzak tutmaya çalışan emperyalistler ve gerici odaklar, "halkların özgürlük taleplerini destekliyoruz" söylemi ile saldırıyı başlattılar.

Tunus ve Mısır'da karşı-devrimci saldırı, devrilen diktatörlerin mesai arkadaşları ve Müslüman Kardeşler koalisyonu eliyle uygulanıyor.

İşçi sınıfının örgütlülüğündeki yetersizlik, sol/sosyalist hareketin onyıllardır yoğun faşist baskı altında zayıflaması, emperyalistlerle işbirliği yapan dinci-gerici akımların, özel planda Müslüman Kardeşler (İhvan) hareketinin isyanları istismar etmesini mümkün kıldı.

İsyanlar sonrası oluşan bu siyasal koşullar, bazı çevrelerin halk isyanlarını sorgulamasına, hatta baştan itibaren emperyalist-siyonist güçlerin bir "komplosu" olarak değerlendirmesine yol açtı. Libya'nın ardından Suriye'de başlayan ve halen devam yıkıcı savaş, komplo değerlendirmelerini daha da yaygınlaştırdı. Halk hareketlerini kimileri "Arap kışı", kimileri ise "emperyalist-siyonist komplo" olarak tanımlar oldular.

Sonuçta, yaygın bilgi kirliliği, siyasal İslamcıların iktidara ortak olmalarına ilişkin sığ değerlendirmeler, hem halk isyanlarının yarattığı heyecanın zayıflamasına hem "Arap baharı zemheri bir kışa dönüşüyor" değerlendirmelerinin kabul görmesine zemin hazırladı. Oysa, 2.5 yıl aradan sonra Taksim Meydanı'ndaki direniş ile Tahrir Meydanı direnişi arasında paralellikler kurulması, halk isyanlarının bilinçlerde yarattığı etkinin ne kadar derin olduğunu gösteriyor.

Halk isyanları belli toplumsal süreçlerin üzerinde yükselir

Tunus-Mısır isyanlarının yarattığı heyecan dalgası, Bahreyn'den Libya'ya, Yemen'den Suriye'ye uzanan emperyalist müdahalenin yarattığı olumsuz sonuçlar ve dinci-gerici Müslüman Kardeşler'in yönetime gelmelerinden dolayı kısmen geri çekildi. Son dönemde ise, "halk isyanı oldu, dinciler iktidara geldi, bunun neresi iyi" türünden söylemler daha sık duyulur oldu.

Suriye'deki yıkıcı savaşın vardığı nokta ve cihatçı katillerin sürece dahil olması bu olumsuz etkiyi daha da güçlendirdi. ABD, İngiltere, Fransa emperyalistleri ile Türk devleti ve Körfez şeyhlerinin aynı anda Suriye'ye karşı saldırıya geçmeleri ve ardından onlarca ülkeden cihatçı katilleri toplayıp savaşa sürmeleri, halk isyanlarını kimileri nezdinde "şüpheli" duruma düşürdü. "Emperyalist müdahale planı Tunus'ta başladı, oradan Mısır'a sıçrayarak Suriye'ye ulaştı" söylemi, toplumun bazı ilerici kesimleri nezdinde de kabul görmeye başladı.

Bir diğer uç değerlendirme, emperyalist

saldırıya maruz kalan Kaddafi ile Esad'ın "anti-emperyalist liderler" olarak ilan edilmeleridir.

Bu savrulmalar, olayların yüzeysel ve mekanik değerlendirilmesinden kaynaklanıyor.

Zira hiçbir plan veya komplo bir halkın isyan etmesini sağlayamaz. Tunus ve Mısır'daki halk isyanları işsizliğe, yoksulluğa, zorbalığa, yolsuzluk ve rüşvete karşı biriken öfkenin patlaması ile başlamıştı. Kitlelerin talepleri, demokratik-siyasal özgürlükler, sosyal adalet ve onurlu bir yaşam şeklinde somutluk kazanıyordu.

Olayların bu toplumsal-sınıfsal özü yeterince kavranmadan yapılacak değerlendirmelerin şu veya bu uç noktaya savrulması kaçınılmazdır.

Emperyalist-dinci koalisyonun müdahaleleri

Tunus'ta diktatörü alaşağı eden halk isyanında dinci-gerici Nahda hareketinin kayda değer bir rolü olmamıştır. İhvan'ın Tunus kolu olan Nahda grevlere, direnişlere, militan kitle eylemlerine uzak duran bir harekettir. Baştan beri emperyalistlerle dirsek teması olan, Bin Ali'ye muhalefet eden, dinci gerici bir burjuva siyasal akımdır. '80'li yılların sonunda Bin Ali yönetimine yaklaşmış, ancak umduğunu bulamayınca tekrar muhalefete geçmiştir.

Mısır'ın İhvan hareketi ise, Hüsnü Mübarek diktatörlüğü döneminde bile grevlere ve işçi eylemlerine düşmanca yaklaşan gerici bir akımdır. Mısır burjuvazisinin bir kesiminin siyasal temsilcisi olan İhvan, Tahrir Meydanı'ndaki eylemlere, ancak olayların halk isyanına sıçradığı dördüncü gün katıldılar. İlk üç günde demeçler veren İhvan şefleri, eylemlerde yer almadıklarını özellikle vurguladılar. Ancak İhvan hareketinin sürece dahil olmaması siyasal intihar anlamına geleceği için, eylemlerde yer almak zorunda kaldılar. Böylece hem gençlik tabanlarındaki kayıpları sınırladılar, hem isyan hareketini belli bir aşamadan sonra geri çektiler, hem de oluşan yeni koşulları istismar ederek iktidardan önemli bir pay alabildiler. Tüm bunları, İhvan şefleri ile Washington'daki akıl hocaları birlikte yaptılar, elbette Mübarek rejiminin artıklarıyla birlikte.

Tunus'ta Nahda'nın başa geçmesi ise farklı bir sürecin sonunda mümkün oldu. Bin Ali kaçtıktan sonra rejim artıkları, bazı liberaller ve Nahda tarafından oluşturulan koalisyonun kurduğu hükümetler, adeta yap-boz tahtasına dönüştü. Zira sokaklarda isyan dalgaları devam ediyordu. Ancak altıncı girişimde hükümet kuran bu koalisyon hep kitlelerin baskısı altında kaldı.

Sol/sosyalist muhalefetin henüz hazırlığını yapamadığı bir süreçte gerçekleştirilen seçimleri kazanan Nahda, dinci-gericiliğin diğer kolu olan selefiler ve liberallerle işbirliği yaparak iktidara yerleşmeye başladı.

ABD, AB ve siyonist İsrail'e güvenceler vererek iktidara ortak olan dinci akımlar, isyana neden olan emekçilerin taleplerini bir kenara bırakarak, devleti İhvanlaştırma hamlesini başlattılar. Bu süreç her iki ülkede çatışmalı bir şekilde devam ediyor.

Bölgede devrimci önderlik boşluğu koşullarında, emperyalistlerle işbirliği içindeki gerici akım iktidara yerleşme imkanı buldu. Ancak süreç devam ediyor. Dinci-gerici akımın bugün için baskın hale gelmesi, halk isyanlarının tarihsel önemini hiçbir şekilde azaltmıyor.

Dinsel-mezhepsel çatışma tuzağı

Ortadoğu'da toplumsal hareketlerin karşı karşıya bulunduğu temel handikaplardan biri etnik, dinsel, mezhepsel çatışma riskinin son yıllarda artmış olmasıdır. Kaddafi yönetiminin yıkılmasından sonra kendini göstermeye başlayan cihatçı katiller, emperyalistler ve bölgesel işbirlikçileri tarafından özellikle Suriye'ye yönlendirildi. Yanı sıra Tunus, Mısır, Irak, Lübnan ve Ürdün'de de kimi zaman cihatçıların uğursuz varlığı hissediliyor.

ABD ile AKP iktidarı başta olmak üzere bölgedeki işbirlikçilerin cihatçılara alan açmaları, Sünni-Şii eksenli bir çatışma yaratma planının bir parçasıdır. Böylece hem halk isyanları dalgası amacından saptırılarak kırılacak, hem de "esas düşman" İsrail değil İran olacaktır.

Tunus'ta selefilerle-selefi olmayanlar, Mısır'da Müslüman-Hıristiyan, Irak'ta Sünni-Şii, Suriye'de ise hem Müslüman-Hıristiyan hem Sunni-Alevi çatışması yaratmak için, selefi cihatçılar kullanılıyor. Son dönemde AKP iktidarının mezhepçi söylemi belirgin

bir şekilde öne çıkarması da bu kirli planın bir parçasıdır.

Doğrudan veya dolaylı olarak emperyalist-siyonist güçler adına tetikçilik yapan cihatçı çeteler, bölge halklarının geleceği açısından risk oluşturuyorlar. Kökten dinci katillerin Suriye ve Irak'ta gerçekleştirdikleri vahşi katliamlara rağmen, her iki ülkenin halkları tuzağa düşmemek için direniyorlar. Bu belanın defedilmesi ve halkların kardeşliğinin pekiştirilmesi, toplumsal hareketin sakatlanmasını önlemek açısından kritik bir önem taşıyor.

Müslüman Kardeşler-emperyalist güçler ittifakının açmazları

ABD ve AB ile işbirliği yapan Tunus ve Mısır'daki İhvancı güçler, isyan sonrası oluşan koşulları istismar ederek, eski rejimlerin artıklarıyla iktidara ortak oldular. Ancak bu koalisyon hem kendi içinde sorunlu hem işçi ve emekçilerle çatışmalıdır. Dolayısıyla istikrarlı olmaktan uzaktır.

İhvan ile eski rejim artıkları arasındaki iktidar çatışması tüm şiddetiyle devam ediyor. Bu koalisyonun dışında bırakılan ve liberal akımlar şahsında temsil edilen burjuva kesimler ise, iktidara ortak olmak için yoğun bir çaba sarf ediyor. Yani egemen blok arasındaki çatışma çözülmedi, sadece biçim değiştirdi.

Esas çatışma ise, egemen sınıflar ile toplumsal hareketin temel dinamikleri arasında yaşanıyor. Dinci-gerici akım, halk isyanlarının temel güçleri olan işçi sınıfı, emekçiler ve genç kuşakların hiçbir sorununa çözüm üretebilecek durumda değil. Dolayısıyla emekçilerin desteğini alma şansından yoksun olan bu iktidarların istikrarlı bir sürece girmeleri mümkün görünmüyor.

Dinci-gerici akımlar emekçilerin beklentilerini karşılayamaz

Ortadoğu'daki toplumsal-siyasal süreçler, dinci-gerici akımın şu veya bu şekilde iktidara ortak olmasını kaçınılmaz kılıyordu. Arap dünyasında bir dönem baskılara maruz kalan dinci-gerici akımın "muhalif" bir kimliği var. Kuşkusuz burada söz konusu olan emperyalist-kapitalist sisteme karşı değil, iktidara ortak olmalarını engelleyen şu veya bu rejime karşı olmakla sınırlı bir muhalefettir. Dolayısıyla emekçilerin bu gerçeği deneyimle görebilmeleri için dinci akımın iktidara ortak olması gerekiyordu. Nitekim siyasal İslamcılar hem Tunus hem Mısır'da iktidara yerleşir yerleşmez işçi sınıfı ve emekçilerle çatışmaya başladılar.

Bu çatışma kaçınılmazdır. Zira burjuva gericiliğinin en berbat temsilcilerinden biri olan dinci akım, emekçilerin hiçbir sorununu çözebilecek durumda olmadığı gibi, demokratik hak ve özgürlüklere tahammül sınırları ise diktatörlerinkinden daha dardır.

Bunun birkaç temel nedeni vardır: İlkin siyasal İslamcılar burjuva bir akımdır. İkincisi, ekonomide neo-liberaldir. Üçüncüsü, siyasette gerici ve zorbadır. Dördüncüsü, dış politikada emperyalizme bağımlıdır. Beşincisi, bölgesel politikalarda siyonist İsrail'e dosttur.

Siyasal İslamcı akımların bu karakteristik özellikleri, onları, Arap işçileri, emekçileri ve emperyalist-siyonist zorbalığa karşı direnen Filistin halkıyla karşı karşıya getirmektedir.

Toplumsal muhalefet dinamikleri birikiyor

İsyanlar sonucu Tunus ve Mısır diktatörleri devrildi. Bu süreçte yaşananlar, tarihsel önem taşıyan olaylardır. Zira korku duvarlarını parçalayarak alanlara inen kitlelerin kararlı direnişiyle neler yapılabileceğini bir kez daha göstermiştir. İsyanların ardından siyasal İslamcı akımların başa geçmiş olması, bu ülke işçi ve emekçilerinin önemli kazanımlara ulaştıkları gerçeğini değiştirmiyor. Öte yandan, isyanı tetikleyen ekonomik, sosyal ve siyasal sorunlar özü itibarıyla yerli yerinde duruyor.

Dinci gerici yönetimlerin bu toplumsal sorunlara çözüm üretme yeteneği, gücü ve niyeti bulunmuyor. Bu durum, toplumsal mücadele dinamiklerini daha da güçlenmesine yol açacaktır. İşçi sınıfıyla emekçilerin dinci-gerici rejimlerle karşı karşıya gelmesi, çatışmanın sınıfsal boyutunun belirgin hale gelmesini sağlayacaktır. Zira burjuvazinin temsilcisi ve emperyalizmin işbirlikçisi, artık doğrudan doğruya bu dinci akımlardır. Sınıfsal konumların netleşmesi, emekçilerin bilincini bulandırmak için dini inancın istismar edilmesini zorlaştıracaktır.

Çalışma tarzımızda değişim için...

Güçlü örgüt zemini ve somut politik hedefler!

D. Demir

İçerisinden geçtiğimiz dönemin önümüze koyduğu görev ve sorumluluklarla bağı içerisinde, kitle çalışmamızı farklı yönleriyle tartışmalara konu ediyoruz. "Savaşlar ve bunalımlar dönemi"nin içerisinden geçerken, gelecekte bunları tamamlayacak olan devrimler dönemine çok yönlü bir hazırlık içindeyiz.

Bu kapsamda devrimci önderlik boşluğunu doldurabilmek çabasını, kendini sınıf zemininde inşa edebilmenin de tek yolu olarak gören partimiz, faaliyetini, örgütsel ve kadrosal durumunu, eksikliklerini her fırsatta yeniden gözden geçiriyor. Bu çerçevede bütünsel bir müdahale çabası içerisinde.

IV. Parti Kongresi ile daha somut bir yönelim ve müdahale konusu olan çalışma tarzımızda köklü bir değişiklik ihtiyacı tam da bu bakışın ürünü olarak gündeme getiriliyor. Geçmişin deneyimleri üzerinden güne güçlü bir müdahale ve bunların toplamı üzerinden ise geleceğe devrimci bir hazırlık!

Köklü değişimin ilk halkası: Sistematik örgütsel işleyiş

İşçi sınıfının tarihsel devrimci misyonunu yerine getirebilmesi, devrimci sınıf partisi ile işçi hareketinin organik birliğinin kurulmasını gerektirir. Bu organik birliğin kurulacağı alan ise, sınıfın ileri unsurlarının sosyalizme kazanılması çabası ile bu çaba üzerinden kendini hergün yeniden üreten örgütlerdir.

Devrimci bir partinin örgütsel zemini ve işleyişi dışında tartışılabilecek, çözülebilecek hiçbir sorun yoktur. Kitle çalışması sorunlarından kadro sorunlarına, nitelik sorunundan çalışma tarzı sorunlarına kadar, parti yaşamını ilgilendiren en küçük ayrıntıdan en büyüğüne kadar herşey, ancak örgüt zemini içerisinde anlamlandırılabilir. Çözüm de yine örgütsel zemin içerisinde hayat bulabilir.

Parti, ideolojisiyle, programıyla, kültürüyle, değerler sistemiyle ve bütün bunların taşıyıcısı olarak örgütleriyle bir bütündür. Bu bütünlük karşılaşılan her bir zorluğun aşılmasında partinin ortak refleks geliştirmesini zorunlu kılar. En üst organından en alt birimine kadar yaşanılan sorunlar karşısında tam bir bilinç açıklığı, sorunları aşma iradesi, kollektif bünyenin bir parçası olarak, bütünsel bir çabayla olanaklı olabilir.

Gündelik pratiğe rengini veren örgütler, aynı zamanda partinin politikalarını kitlelere taşıyan, kitlelerle yüzyüze gelen mekanizmalarıdır. Örgütlerin pratikte aldıkları tutum başarı veya başarısızlığın temel ölçütüdür. Yaşamı değiştirme iradesinin açığa çıkması ancak örgütsel zeminde gerçekleşebilir. Örgütün kendini üretebilmesi, sorunlarına ve eksikliklerine müdahale edebilmesi, kendini her yönüyle geliştirebilmesi de, örgütsel zeminlerde kollektif iradenin açığa çıkartılabilmesine bağlıdır.

Tek tek kadroların iradesi, niteliği vb. önemli bir yerde durmakla beraber, kişisel inisiyatif, sorunlar karşısında gösterilen irade vb. örgütsel bünyenin geneline maledilebilmesi ile anlamlanabilir, güvenceye alınabilir. Pratikte yaşanan aksamalarda, çalışma tarzından kaynaklı sorunlarımızda, güçlü ve etkili kitle çalışması gibi alanlarda, kişisel inisiyatif elbette günün koşulları

üzerinden önemli bir yerde duruyor. Ancak inisiyatifli ve üretken bir çalışma örgütsel işleyiş temeline oturtulamadığında, anlamlı sonuçlar yaratılabilse bile sistematik bir gelişimin basamağı haline getirilemiyor, adımlar güvencelenemiyor, birikim kollektifleştirilemiyor.

Çalışma tarzında köklü bir değişimin ilk halkası ve güvencesi sistematik bir örgütsel işleyişi oturtabilmektir. Düşünen, tartışan, planlayan ve hayata geçirme iradesiyle hareket eden, sorun ve ihtiyaçlarına bu temel üzerinde bir bilinç açıklığı ve düşünsel ortaklık temelinde bakabilen, değiştirme iradesini örgüt bünyesinde kolektifleştirmiş bir yapı başarıyla yol yürüyebilir. Çalışma tarzımızda köklü bir değişim ihtiyacı, yerleşmiş kalıplarımızı kırabilmek, inisiyatifli, yaratıcı bir çalışma pratiği sergileyebilmek ancak, güçlü bir misyon duygusuyla donanmış, nitelik olarak kendini sürekli geliştiren, sorunlar ve ihtiyaçlar konusunda net bir bakışı olan ve pratikte güçlü bir harekete geçirme iradesi sergileyen bir örgütsel zeminde olanaklı olabilecektir.

Güçlü ve sistematik bir örgütsel işleyiş politik kitle çalışması içerisinde kurulabilir!

Gündelik faaliyetimizle işçi sınıfı ve emekçileri politikalarımız etrafında taraflaştırmaya, parti politikalarını kitleler nezdinde ete kemiğe büründürmeye çalışıyoruz. Emperyalist-kapitalist sistem karşısında geleceği temsil ediyoruz. Gündemlere bu temelde müdahale ediyoruz. Bu müdahale pratiği içerisinde örgütü güçlendirmeye, hareket kapasitesini artırmaya, kitleleri devrim ve sosyalizm mücadelesine kazanmaya çalışıyoruz.

Yaşamı değiştirme iradesinin somutlandığı alan olarak örgüt, kitlelerle bütünleşme süreci içerisinde nefes alıp verebilir, kendini üretebilir, sistematik bir işleyiş ve müdahale kapasitesine ulaşabilir. Ne kadar güçlü ve etkili bir politik çalışma hayata geçirebiliyorsanız, o ölçüde bir taraflaşma zemini yaratabilir, politiklarınızı kitlelere taşıyabilirsiniz. Tersinden de kitlelerden beslenerek, çabanızı, iradenizi, değiştirme yetinizi güçlendirebilir, örgütü her yönüyle büyütebilirsiniz.

Güçlü politikalarla kitlelerin karşısına çıkabilmek, yaşamın somutluğunu ne kadar yakalayabildiğinize bağlıdır. Somut gelişmeleri yakalayarak ona uygun somut araçları devreye sokmak, somut bir hareket planı çerçevesinde müdahale etmek, güçlü bir politik taraflaşma yaratabilmenin olmazsa olmazlarındandır. Yaratıcı, inisiyatifli, iddialı bir çalışma da ancak bu temelde güçlendirilebilir. Politik yaşamda hiçbir araç ve yöntem mutlak değildir. Afiş asmak, bildiri dağıtmak sınırlarını aşamayan bir çalışma yaşamın dışına düşmekten kurtulamaz.

Kitleleri örgütleme çabası içerisinde yol yürürken iki temel şeyi birbirinden ayırmak gerekir. Biz temelde kitleleri devrim ve sosyalizm mücadelesine örgütlemeye çalışıyoruz. Ancak gündelik faaliyette politik taraflaşma zeminini kaybettiğimiz oranda, rutinleşmiş, etkisiz, hedeflenen sonucu üretmeyen bir pratiğe hapsolabiliyoruz. Amaç insanları örgüte örgütlemek değil, örgütün temsil ettiği politikaya örgütlemektir. Bu ince çizgi gözetilemediğinde, çalışma tarzının bir takım kalıplara sıkışması, rutinleşmesi engellenemez. Kitlelere yönelik faaliyette genel ve soyut söylemlerin ötesine geçilemez. Eylem ve etkinliklere çağrı sınırına daralan, genel şiarların propagandası dışına çıkamayan ve kendini üretemeyen bir çalışma ve örgüt ortaya çıkar. Kitleleri 1 Mayıs'a çağırmak önemlidir ancak bu çağrıyı genel bir çağrı olmaktan çıkartabilmek, fabrikasında, mahallesinde ya da okulunda yaşadığı, genel saldırıların bir yansıması olan gelişmeler üzerinden yapabilmek, politik bir taraflaşma zemininde kitlelerin karşısına çıkabilmek temel önemdedir.

Emperyalist savaş ve saldırganlığın teşhirini yapmak önemlidir, ancak kitleleri savaş ve saldırganlık politiklarının gündelik yaşama yansımaları üzerinden taraflaştırabilirsiniz. Bu ise doğal olarak emperyalist savaş ve saldırı karşısında somut ve gündelik bir politik çalışmayı zorunlu kılar. Savaş bütçesi üzerinden işçinin evine giren ekmeğin azalmasını anlatamazsanız, savaşı zaten anlatamazsınız.

Politika yapabilmek, politik taraflaşma

(Devamı s.23'de)

Söz bitti, sıra eylemde!

U. Devrez

Partimiz uzun bir süredir kadrolaşmak, devrime hazırlanmak, darlığı kırmak vurgularını yapmaktadır. Tüm örgütsel mekanizmalarının, kadrolarının, militanlarının ve çeperinin gündemine bu hedefleri sokmaktadır. Düşünsel, pratik, örgütsel tüm çabalarımızın bu hedeflerle uyum içerisinde olması yönünde tartışmalar yapmaktadır.

Bugün bu hedefler doğrultusunda ilk adımlar atılmış olsa da, sonuç alıcı ve mevcut kalıplarımızı kıran bir pratikten henüz yoksunuz. Bu durum, döne döne bu tartışmaları yapmaya son vermeyi ve artık pratik adımlar atmayı gerektirmektedir. Elbette tartışmayı sürdüreceğiz. Ancak pratik adımların atılmadığı yerde kendimizi yormaktan öteye gitmeyen tartışmalardan vazgeçmeliyiz.

Bu noktada Che Guevera'nın sözü bizlere kılavuz olmalıdır: "Eyleme geçmeyen düşünceler önemsizdir." O halde, düşüncelerimizi kitlelerle buluşturmalı, böylece onları ete-kemiğe büründürmeliyiz. Bizler bir takım tartışmaları aydınca kaygılarla yapmıyoruz. Devrime hazırlanan bir parti ve onun militanları olarak yapıyoruz. Yapılan her tespit, üzerine tartıştılan her sorun alanı, onları çözmek için adımlar atmaya vesile olsun, müdahale edebilelim diye ortaya konuyor. Bunu bilince çıkartarak gereğini yapmak, eyleme dönüştürmek artık ertelenemez bir sorumluluktur. Artık bu konuda söz bitmiştir, sıra eylemdedir. Söz ile eylem birliğini gerçekleştirmektedir.

Üstünlüklerimizi darlığı kırmaya dayanak yapalım!

Bir yenilgi ve tasfiyecilik döneminde bir elin beş parmağını geçmeyecek sayıda insanla ortaya çıktık. Proleter sosyalizim bayrağını yükseltmek, illegal ihtilalci sınıf partisini yaratmak hedefiyle adımlarımızı attık. Kısa bir sürede bunun maddi-örgütsel zeminine kavuştuk. Partileştik. Parti kuruluşunun hemen ardından yediğimiz darbeleri "devirmeyen darbe güçlendirir" diyerek göğüsledik. 2●●●'lerle beraber devrimci hareketin yaşadığı ideolojik-moral kırılma ve bugün sonuçlarını gördüğümüz devrimci konumda tutunamama karşısında devrimci sınıfta, illegal-ihtilalci konumda ısrar eden, bu noktada iddia ve iradesini korumakla kalmayan bir takım maddi zeminlerini de yaratan bir partiyiz. Solda yaşanan erozyon ve tasfiyeci dalga karşısında, böylesi bir konumu korumak ve bu konuma uygun bir örgütsel zemine sahip olmak, buna uygun kadrolara sahip olmak en temel üstünlüğümüzdür ve çok anlamlıdır. Ancak devrime hazırlanan bir parti için bu asla yeterli değiller. Bu üstünlüklerin dar örgütsel bir zeminde kalmamasını başarmalıyız. Ulaşması gereken kitlelere ulaştırabilmeliyiz. Zira, kitlelerle buluşturamadığımız yerde üstünlük olmaktan çıkıp, sınırlılıklar haline gelecektir. Bugüne kadar yaptıklarımızın sadece samimi ve anlamlı çabalar olarak kalmasını istemiyorsak eğer kendimizi ciddiye almalıyız. Çeyrek asırlık birikimimizi ciddiye almalıyız. Tarihin akışına yön verecek bir partinin saflarında olmanın gereklerini yerine getirmeliyiz.

Bu noktada yapacağımız en büyük hata, kitlelerle buluşamamızın nedenlerini nesnellikle açıklamak, üstünlüklerimize sarılıp eksiklerimizi gözardı etmek olacaktır. Bu sıkça düşülen bir hatadır. Yıllardır kıramadığımız darlık bizde bir kabuğa dönüşmektedir. Kabuğu kıramadığımız yerde kabuk içindeki üstünlüklerimize sımsıkı sarılmaktayız. Bu, kabuğu kırma çabasını zayıflatmakta, bir noktadan sonra kabuğuyla barışık bir ruh haline dönüşebilmektedir. Reformist konumlarıyla kitlelerle buluşan küçük burjuva akımları küçümsemeye, "kitleselleşemesek de devrimci konumumuzu koruyoruz" bakışına ve bununla yetinme ruh haline yolaçmaktadır.

Elbette devrimci ideolojimize ve konumumuzu sımsıkı sarılmalıyız. Ancak bu mevcut darlığımızı kırmamıza dayanak

olmalıdır. Kırılamayacak kabuk, aşılamayacak darlık yoktur. Yeter ki doğru halkayı yakalayalım.

Dar örgüt psikolojisi yaptığımız her işe yansımaktadır. En başta da belirlediğimiz hedeflere, bu hedeflere giderkenki ruh halimize yansımaktadır. "Devrim kitlelerin eseri olacaktır" diyoruz ancak kitlelere öncülük edecek bir pratik sergileyemiyoruz. Yürüttüğümüz çalışmalar, etkinlik ve eylemler, çevre ve çeperimiz üzerinden konulan hedeflerle yürüyebilmektedir. Kullandığımız materyaller kitleleri harekete geçirmek için değil, ajitasyon-propaganda materyalleri olarak kullanılabilmektedir. Çalışmayı dar çevre-çeper ilişkilerimizin sınırında düşünen, materyalleri tüketmek üzerinden ele alan bir çalışma sonuç üretemez.

Yarınları kazanacak bir ruh haline bürünelim!

Konuştuğumuz her insanla kitleleri harekete geçirmek isteyen bir ruh haliyle konuşabilmeliyiz. Astığımız her afişte, dağıttığımız her bildiride kitlelere ulaştığımızı hissetmeli ve hissettirmeliyiz. Attığımız adımdan verdiğimiz selama, devrime hazırlanan bir partinin militanları olduğumuzu hatırlayarak ve hatırlatarak hareket etmeliyiz. Bunun bir reçetesi yoktur. Eğer siz bunu bir ruh hali haline getirirseniz, içselleştirirseniz olur. Aynı kelime herkesin ağzından çok farklı çıkar o zaman. Ancak üstenci tutumlardan kaçınmalı, mütevazi ve içten olmalıyız. Kitlelerin öncüsü ancak aynı zamanda bir parçası olduğumuz unutmamalıyız.

Bir işçiye Sovyetlerin seçimlerinde neden Bolşevikleri destekleyeceğini soruyorlar. "Çünkü," diyor Lenin'i kastederek, "söylediklerinin olacağından emin konuşuyor. Tüm söyledikleri sanki oluyormuş gibi hissediyorum. Diğerleri konuşuyor (Menşevikleri kastediyor) ancak kendileri bile olacağına inanmıyor." İşte Lenin'de vücut bulan Bolşevik ruh hali budur. Lenin, o konuşmayı yaptığında henüz Rus proletaryası Bolşeviklerin arkasında değildi. Ancak Lenin bir gün kitleleri harekete geçireceklerini biliyor, tüm çabasını bu bilinçle ortaya koyuyor ve bu ruh haliyle yaşıyor ve konuşuyordu. Mevcut dar örgütün sınırlılıklarıyla düşünüp konuşmuyordu. Partimizin kuruluşunun hemen ardından, henüz kitlelerle buluşulamadığı bir noktada Habip yoldaşın, "Bu topraklarda artık bir komünist parti var. Herkes bunu bilerek davranacak." demesi gibi...

Tarihsel sorumluluğumuzu unutmayalım!

Artık, "yapıyoruz, yapıyoruz olmuyor.", "sabah-akşam koşturuyoruz sonuç üretmiyor", "biz elimizden geleni yaptık" söylemlerinden kurtulmalıyız. Bu söylemler kendi misyonunu kavrayamamaktır. Öznel yetersizliklerimizin üzerinden atlamak, herşeyi nesnelliğe bağlamaktır. Elbette çabamızın tam karşılığını alamayabiliriz. Ancak, bugün olmazsa yarın karşılığını alacağız. Bu tarihsel bir gerekliliktir. Devrimci ruh halimiz bu bilinçle şekillenmelidir. Sadece kaba bir coşkunun ürünü değil, tarihsel ve bilimsel gerekliliğin ürünü olmalıdır. Bu bilinçle şekillenen ruh hali, uygun somut pratiklerle buluşmalıdır. Aksi takdirde ne bir geleceği olacaktır, ne de kitleleri doğru çizgiye kazanacaktır.

Bundan sonra sergileyeceğimiz pratik belirleyicidir. Tahliller yapmak, darlığımızın nedenlerini ortaya koymak noktasında fazlasıyla adım attık. Sıra bu adımları pratik adımlara çevirmeye, eyleme geçirecek somut planlamalara geldi. Tüm örgütlerimiz, kadrolarımız buna kafa yormalıdır. Bu kafa yoruş pratik içinde olmalıdır.

Bunu başaramadığımızda tarihsel sorumluluğumuzu yerine getiremeyiz. Yarın gelişebilecek devrimci süreçlere müdahale edemezsek, tarih, bu topraklarda devrimci bir ideolojiye sahip, çeyrek asırlık bir birikimi ve deneyimi olan bir örgüt olduğunu ancak devrimci süreç geldiğinde onu devrimle taçlandıracak bir konumda olmadığını yazacaktır. Ve belki de onlarca yıl bu fırsat bir daha gelmeyecektir.

Görev ve sorumluluklarımıza bu bilinçle ele almalı, tarihsel sorumluluklarımızın gereklerini yerine getirmeliyiz.